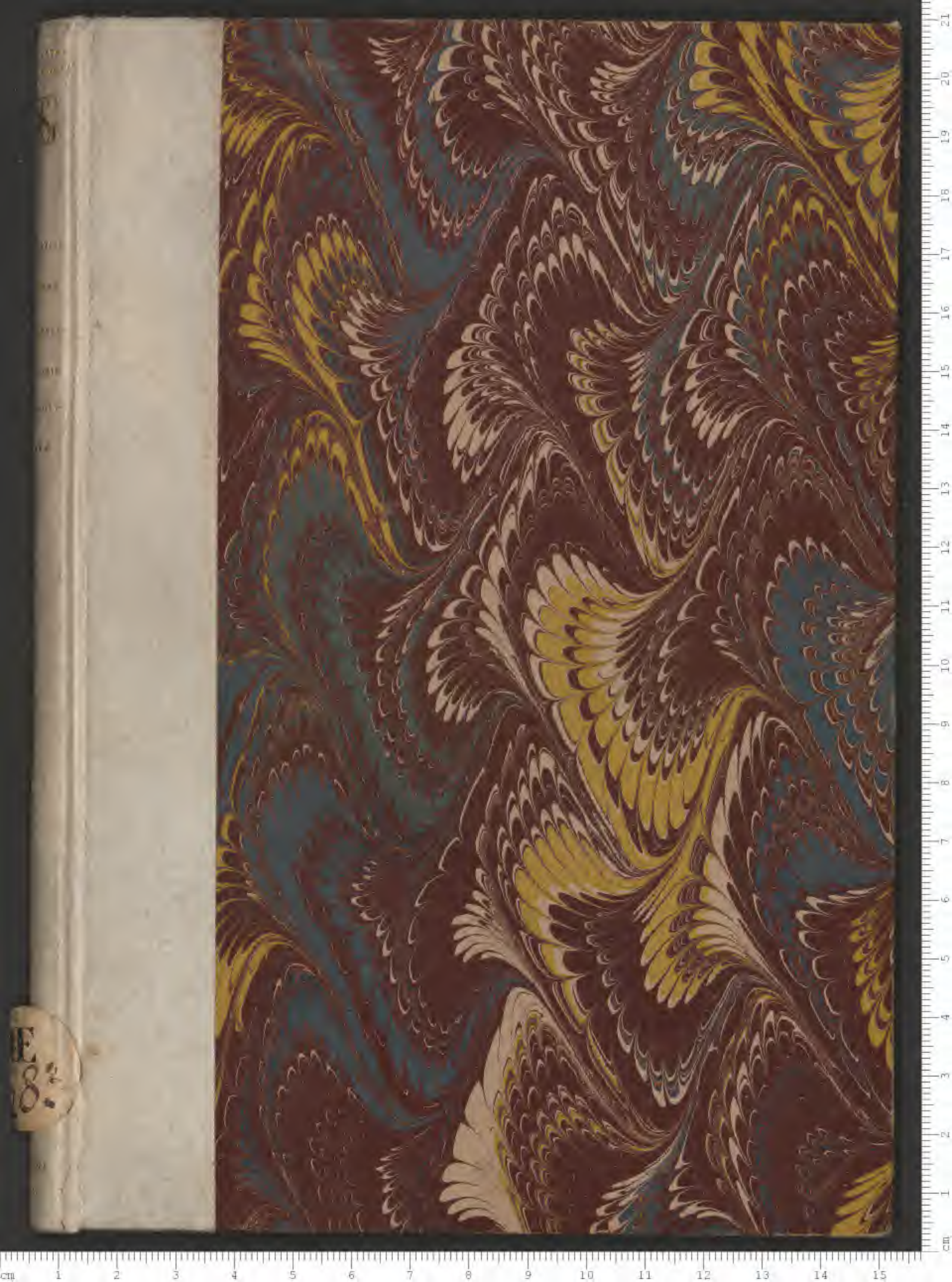

15

16

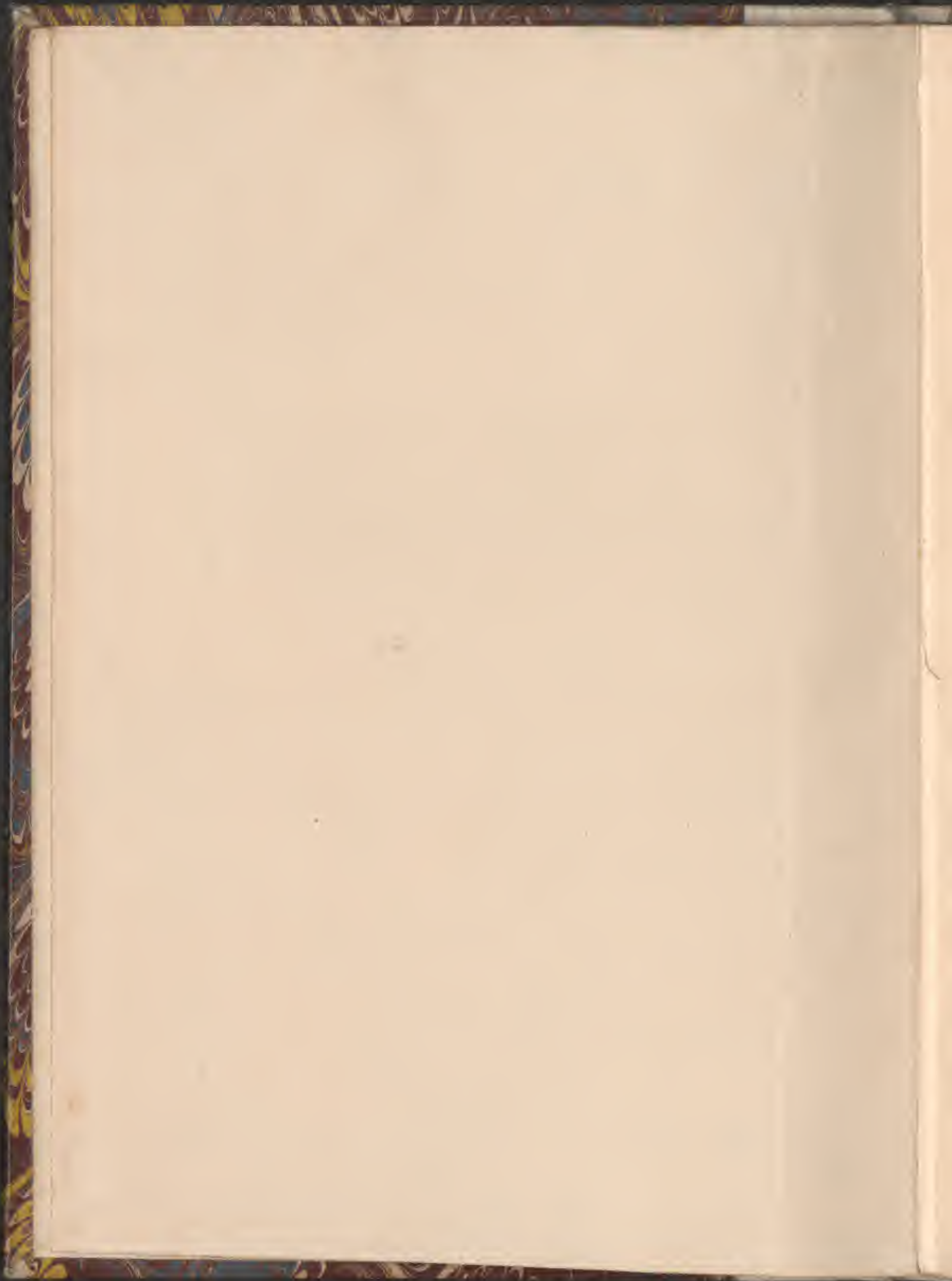

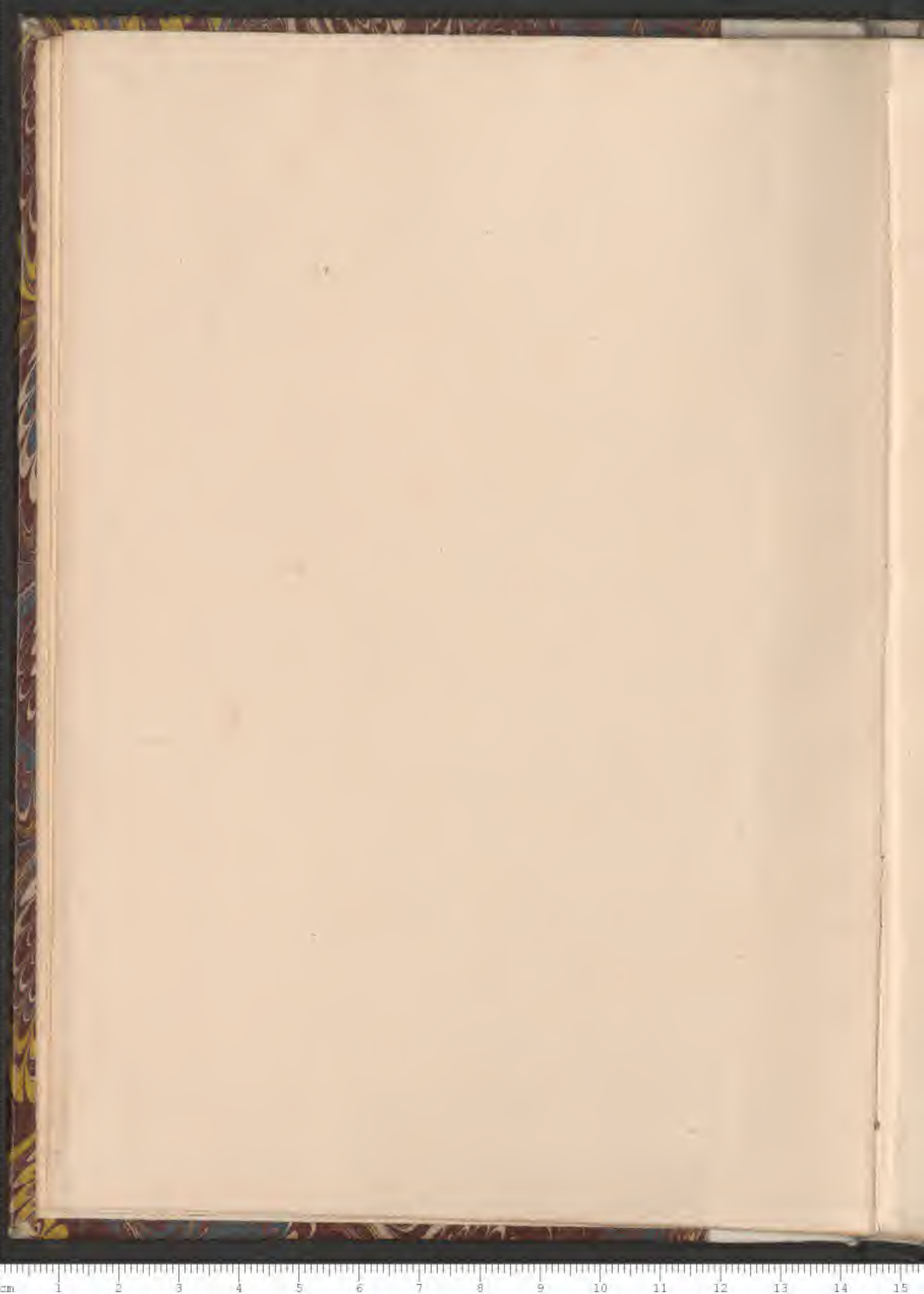
Ex Bibliothecâ 43
quam 16000. Voll. constantem
huic Abbatiaë S. Genovefæ Paris.
Testamento legavit Car. Mauriti.
LE TELLIER Archiep. Remensis.

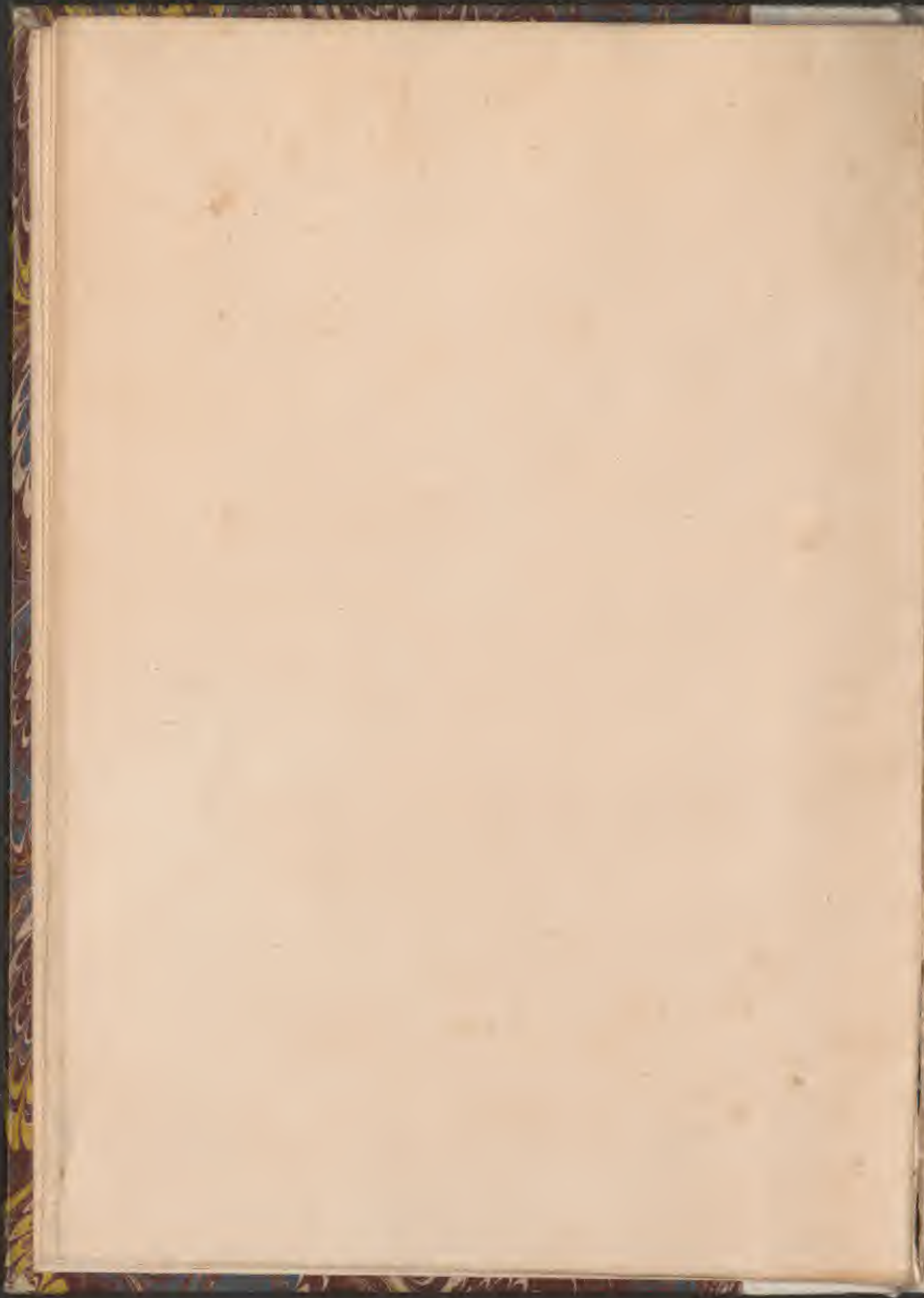

(xv)E
783

Reverendissimo domino Alexandro Carra
se Archiepo neapolitano dignissimo. Fran
ciscus ruppi servulus felicitatez. Ob temporis
antiquitatez. ob maloz ignavia. mores: virtutes
religio atq; prestantia religionis: z sepulti: z de
pravate videbant. Tu equide qui virtuti z religi
oni p̄tinuo incubis vt bonus pastor vis e p̄tinuo
vt ad astra dignitas pastoralis pueniat: Tu eccle
sia tua in religioe cōservas z clero religiosissimo
capitulū decorasti. Voluisti p̄stitutiones sinoda
les antiquis pastoribus approbatas clarere. vt
letent boni z reprobi opprimant. Proprijs itaq;
sumptibus tue. R. d. illas impressi z tibi dedica
ui vt noscat posterū virtutē tuā: z iustitiam quam
colis cōmendent. Vale.

40. Biblioth. S. Genesio. Paris. 1482.

Constitutiones sinodales quōdam R. In
xpo patris dñi iohānis dei z ap. sc. grā ar
chiepi neap. z ei⁹ capli p̄firmate p̄ R. dñm. d.
alexandri carrafaz nunc archiep̄m neapolitanū
z eius Capitulum.

In noīe domini n̄ri iesu xpi bea
te glōse virgis matris ei⁹ btē ca
therine martiris bti Januarij z
toti⁹ celestis curie amē. Nos Jo
hannes dei z aplice sedis grā ar
chieps neap. suscepti pastoralis
regiminis nos cura sollicitat sic utilitatib⁹ subie
ctorū in illis p̄cipue que aīaz saluti p̄sulant nunc

S. a.

E.

742

nonorū edictione virium nunc antiquozz confir
matione sollicitè prouidere vt a quibuslibz noxijs
preseruemur. Clerū qz peruersoz audacia exigit
vt non simus sola prohibitione cōtenti. Sed pe
nas delinquentibus iponamus. Ideo habita su
per hoc diligenti deliberatione vna nobiscū La
pituli nostre maioris Neapolitane ecclesie. Con
firmamus vna cū consensu eiusdē capituli z cū
eodē capitulo cōstitutiones infra scriptas per no
stros predecessores z vicarios editas: confirma
mus etiam de nouo. edicimus statuimus ordia
mus atq; firmamus subnotatas cōstitutiones
additas ppetuo valituras. In sup de nra certa
sciētia cassantes reuocantes irritātes z annullā
tes quascunq; alias cōstitutiones siue statuta p
nros predecessores seu nos z nros vicarios edi
tas in pnti volumine non insertas nec expressas
ipsasq; decernimus z volumus existere viribus
vacuatas z nullius valoris firmitatē habere. ex
ceptis capitulis cōstitutionibus z statutis inter
vassallos Neapolitane ecclesie per nos z nros
vicarios ordinatis quas z que volum⁹ z decer
nimus habere vt prius efficaciam z vigorem.

*Excoꝛnicatio contra blasphemantes dei beatā
virginē Mariā vel sanctos eius. Constitutio. i.*

Orendum facinus polluti oris internis
affectibus cōpescere cupientes. Excoꝛica
mus finaliter in hys scriptis oēs z singulos ma

res ⁊ feminas publice blasphemantes deū btāz vir
ginē mariā m̄rez eius seu scōs v̄l aliquē ex scīs
eius

Excōicatio cōtra hereticos ⁊ scismaticos. con. ij.

Nētes omnes ⁊ singlōs hereticos ⁊ scisma
ticos eorū fautores receptatores ⁊ auxiliatores
excōicamus snialiter in his scriptis.

Excōicatio contra sacrilegos constitutio. iij.

Sacrilegoz nephādā exuriē reprimētes Ex
cōicamus snialiter ī his scriptis oēs ⁊ sin
gulos fures subtrahentes de ecclesijs seu capel
lis ciuitatis ⁊ dioc. neap. calices seu libros v̄l ve
stimēta sacerdotalia seu paramēta altaris turri
bulū siue crucē cādelabrū siue aliquod p̄dictoz
vel aliquid aliud ad diuinū obsequiū deputatū
⁊ generaliter oēs ⁊ singulos sacrilegos eorūq;
participes in crimine memorato.

*Excōicatio contra Ueneficos ⁊ sortilegos ⁊ di
uinatores ⁊ accedentes ad eos. constitutio. iiii.*

Ad Ueneficoz sortilegoz ⁊ diuinatozū dāp
nabilē astutiā elidendū. Excōicamus snia
liter in his scriptis. oēs ⁊ singulos qui pretertu
captande dilectionis vel odij inferendi aliqd po
culū siue cibū alicui dederit ⁊ incantatiōes siue
diuinatiōes faciētes p̄ inuocationē demonū pie
ctionē plūbi siue cere liquefacte. vulgarit̄ dicte

a iij

luseue fabar salis. oui. in aqua z orinali vel alit
Et gñaliter oēs veneficos sortilegos z diuinato
res z qui ad eos accesserit p̄dictis sortilegiis ve
neficiis z diuinationib⁹ eorūq; participes ac p̄e
dictis p̄sonis vel ip̄ar alteri quo ad p̄dicta p̄e
stantes auxiliū consiliū z fauorem.

*Excōicatio cōtra dātes z recipiētes de crismate
z oleo sancto pro aliqua diuinatione veneficio
aut sortilegio. constitutio. v.*

Tem sicut fidedigna relatione p̄cepimus
nōnulli sacerdotes z alij clerici seculares
dare z exhibere p̄sueuerunt de crismate z oleo san
cto nōnullis p̄sonis qui illo in opib⁹ diuinationū
veneficioz aut sortilegioz vtunt. seu i alios vsus
illicitos illud p̄uerterunt in ip̄oz aiaz piculū z i
manifestū obprobriū ac p̄tēptū dei z sacramēti
ecclesiastici ad qđ ip̄m crisma z oleū deputatus dī
gnosci. Excōicam⁹ snialiter i hīs scriptis dātes
z recipiētes huiusmōi de cetero dictū crisma vl
oleum sanctum z dictā excōicationis sniaz ip̄os
incurrere volumus ipso facto.

*Excōicatio p̄tra incendiarios possessionū eccle
siarum z aliarum priuatarū personarū. con. vi.*

Incendiarioz latētē perfidiā p̄nis deside
riis eliminātes excōicam⁹ oēs z singulos in
cendiarios domoz fūdoz z aliarū rerū ecclesia
sticarū ac et aliarū p̄sonarū publicarū z priuatarū

Excōicatio p̄tra adūos z adulcās maifeste cō. vii

Arnis cōtagiū qđ vtriusq; testamēti pagina
detestatū ē extirpare radicit⁹ cupiētes.

Excōicamus snialiter in his scriptis oēs ⁊ singu
los adulteros ⁊ adulteras manifestos.

*Excōicatio cōtra ꝓtrahētes de facto sō loco ma
trimoniū post contractū cum alia primo matri
moniū de presenti legitime. con. viii.*

Perduxit ad nos relatio fidedigna qđ nōnulli
lubrice voluptatis post ꝓtracta legitie ma
trimonia de pñti cū alijs sō ꝓtrahūt. aliq̄ue post
ꝓtracta pñia legitie matrimōia de pñti eoz ꝓcō
ceptā neq̄tiā occultātes cū alijs clādestine fugiūt
q̄b⁹ adherēt iugit̄ ut maritis. volētes huic mor
bo qui velut cācer inualuit ꝓ noua medicine reme
dia officiū debito puidere. Monem⁹ oēs ⁊ singu
los supradictos eozq; ꝓcipes ⁊ ad ꝓdicta ꝓstā
tes auxiliū ꝓsiliūꝫ fauorē quatenus attemperare
deiceps similia nō ꝓsumāt. In ꝓtrafaciētes exnūc
ꝓut ex tūc i his scriptis excōis sniaz ꝓmulgam⁹

Excōicatio cōtra vsurarios publicos. con. viii.

Auaritie q̄ ē ydolorū fuit⁹ radicē studiosi⁹ ex
tirpātes excōicam⁹ sniaē i his scriptis oēs
⁊ singlōs vsurarios manifestos. *Excōicatio ꝓtra
hiētes ⁊ sribentes seu scribi facientes contra
ctus fictitios i fraudē vsuraz. cōstitutio. x. et. xi.*

Peruenit ad nos isinuatiōe mltroz qđ exercen
tes voraginē vsuraz i ciui. ⁊ dioc. neap. vt
eoz lateāt crimina ꝓtractus fictitios in fraudeꝫ
inhiunt vsuraruz. igitur ad clamores huiusmodi

a iiii

debito officiali excitati statuimus ⁊ firmamus
q̄ nullus de ciuitate vel dioc. neap̄. vel morātes
in eis in fraudē vsuraz vel ēt sine fraude vsuraz
audeant scribere vel scribi vel poni facere in ali
quo instr̄o vel cuiuscūq; obligationis scriptura
maiorē quantitātē vera sorte nec aliud quicq; fic
titie nisi qđ in ueritate fuerit mutuatus depositū
vel ēt cōmodatū. ⁊ aliū pro alio ꝓtractū celebra
re minime vel inire. In cōtrafaciētes aut ex nūc
ꝓout ex tunc excōicatōis sniaz ferim⁹ in hīs scri
ptis. Declaramus ēt et statuimus q̄ ad ꝓbatio
nē fraudis ꝓdicte et ēt criminis vsuraz ꝓdicti suf
ficiat testimoniū quinq; bonoz viroz deponētū
de fama publica. dūmō creditor ipi⁹ instr̄i ꝓl scri
pture q̄ aliquñ vsuras exercuerit fuerit ifamat⁹.

Usurarioꝝ latentē nequitia qui nō tā vni
tur pecuniis sed et loquamur ꝓꝓrijs abu
tunt. scōꝝ patrū snijs condēpnatā vndecūq; cla
ruerit inultā relinquere ex debito pastoralis re
gimini nō valentes. sed ipaz quantū lꝫ et expe
dit ꝓsequi disponētes. huius nre cōstitutōis seu
statuti serie ꝓpetua valitura. Edicimus declara
mus statuim⁹ atq; firmam⁹ q̄ ad ꝓbationē ple
nariā et legitimā criminis huiusmōi vsuraz. de
lati qualitercūq; vel ēt inquisiti in nra archiep̄ali
curia neap̄. sufficiat vt supra testimoniū quinq;
bonoz viroz deponentiū contra delatū inqui
situm seu accusatū de crimine huiusmodi vsura
rum de fama publica dūmodo denunciatus ipse

inquisit⁹ sine accusatus de dicto crimine. q^d ali
qñ vsuras exercuerit fuerit infamatus. ac ex pro
batione huiusmodi facta taliter reus iā dicti cri
minis possit legitime puniri ac ēt cōdemnari ne
maleficia remaneant impunita.

*Excōicatio contra falsarios quozūlibet instrōz
z specialiter litterarū apostolicaz. con. xii.*

AD falsarioz ausus reprobos refrenandos
Excōicamus snialiter in his scriptis oēs z
singulos falsarios instrōz que neapoli. ordina
tiones nuncupant z aliozū instrōz quozūcunq;
z precipue litteraz aplicaz z neap. antistitis sui
vicarij z curie archiepālis neap.

*Excōicatio ptra phibētes falsū testimoniū z vtē
tes falsis testib⁹ attestatōib⁹ seu instris sciēter cō. x3*

Emeritatē effrenatā falsoz testiū reprīmē
tes excōicam⁹ snialiter in his scriptis oēs
z singulos phibentes seu producētes falsum te
stimoniū seu falsos testes vel vtētes testibus vl
attestationibus vel quibuscūq; instris falsis sciē
ter in quacūq; curia ciuitatis vel dioc. neap. z ni
hilominus preter penā excōicationis predictam
delinquētes in aliquo pdictoz in nra archiepāli
curia neap. nostro arbitrio decernim⁹ puniēdos

*Excōicatio ptra piciētēs lapides lutū vel alias
spurcias ptra corpora seniū mortuoz con. xiiii*

Uenerandā senectutē attestāte iuris cēsura, p
babilis. Excōicam⁹ snialter in his scriptis
oēs ⁊ singlos qui digni rep̄hensiōe ī senū seu an
tiquoz funerib⁹ quoz corpora mortua ad ecclīā
deferunt lapillos aut lutū picūt seu alias illusi
ones derisorias faciūt ī reuerēde senectutis ob
probrū ⁊ humanitatis manifestā iuriā ⁊ offēsaz
*Monitio ꝓra tenētes Apotechaz aptā in dieb⁹
festiuis vel vendentes Mercimonia. ꝓter cō
mestibilia potabilia ⁊ medicinalia cōstitutio. xv.*

Considerātes attēti⁹ dies festos dies maies
tatis altissimi dedicatos nullis debere vo
luptatis opib⁹ occupari. Monem⁹ oēs ⁊ iugu
los barbitonsores ⁊ alios artifices artis seu mi
nisterij meccanici cuiuscūq; de ciuitate ⁊ dioces.
neap. ⁊ cōmorātes in eis q̄ten⁹ sub excōis pena
tenere aptā apothecā ad v̄dēdū quecūq; merci
monia vel laborare in arte sua nō debeāt diebus
dn̄icis seu solēnib⁹ festiuitatib⁹ natiuitatis Epi
phanie resurrectōis ⁊ ascēsiōis dn̄ice. ī die vene
ris scō ī die eucaristie vl' p̄tecostē vel assūtiōis
purificatōis ānūtiatiōis vl' natiuitatis btē ma.
vir. aut btī Joānis bap. vl' solēnib⁹ festis aploz
q̄tuor euāgelistaz scē crucis scōzū ianuarij agrip
pini. athenasij. alpzeri. enfrinii. seuerii. georgii.
anelli. lucie. restitute. chaterine margai ite. Et ali
orū festoz dupliciū ⁊ semidupliciū his dūtarat
exceptis qui cōmestibilia potabilia vel medicina
lia vendiderint

*Donitio p̄tra reponentes ⁊ reponi faciētes ali
quid non deputatum ad diuinum cultum in ec
clesiis vel Capellis. constitutio. xvi.*

Qum eccleie oꝛonuz ⁊ nō repositoꝛie debeāt
esse dom⁹. Monem⁹ oēs ⁊ singulos de ci
uitate ⁊ dioc. neap. ⁊ cōmorātes ī eis q̄ten⁹ sub
excōicatiois pena ī ecclīis ip̄is vegetes trabes ⁊
quecūq; alia ad diuinū cultuz nō p̄inentia nō re
ponāt nec repōi faciāt ⁊ repositas extrahi faciāt
īfra decē dies a die publicatiois p̄ntiū p̄putādos

*Excōicatio p̄tra ludentes ad azardū vel taxillos
peccātes carnaliter vel cōmittentes lenocinia in
ecclesiis constitutio. xvii. ⁊. xviii.*

Quia sunt nōnulli qui venerandis ecclesiis
non minus in grauē offensam dei malicq;
exempli perniciem q̄ scandalū fidelium pplōꝛuz
ad taxillos ludere vel ⁊ quod orribilius percipi
tur auribus lenocinia fornicationes adulteria in
cestus stupra necnon nebandam libidinē per
petrare reprobis ausib⁹ nō uerent. officii debito
excitati cōtra oēs ⁊ singulos p̄missōꝝ facino
rum perpetratores vel ipsōꝝ alicuius eozum
q; participes ac quo ad p̄dicta p̄stātes auxi
lium consilium ⁊ fauorē ⁊ p̄sertim in p̄missis
vel ipsōꝝ in altero in maiori neap. ecclesia delin
quentes ⁊ vt omnis p̄cludatur via nequitie
et īfra domos seu capellas ipsāꝝ ecclesiāꝝ ad di
uinū offm deputatas vl' ī cimiteriis seu ipōꝝ cāpa

nilibus in premissis seu ipsorum aliquo delinquentes excommunicationis sententiam ferimus in his scriptis.

Monitio.

Porro ad cuiuslibet actus noxii in eisdem ecclesiis perpetranda omnem materiam decidendi. Monemus omnes et singulos mares et feminas de civitate et dioc. neap. et commorantes in eis cuiuscumque status vel conditionis existant quatenus sub excois pena in iam dictis ecclesiis Loria facere ad pilam ludere vel correas exercere de cetero non audeant vel presumant.

Quod devastantes figuras depictas sanctorum predicti camere dicti domini archiepiscopi et refici faciant eorum expensis figuras devastatas et nihilominus puniantur vel detineantur in carcere archiepiscopali per unum mensem. constitutio. xviii.

Quia plerumque ex nephario ludo azardi huiusmodi non solum impie blasphemie predeant. Clerici idem ludetes devastare sanctorum depictas imagines in ipsorum obprobrium animarumque periculum non verentur. Enormitati tanti discriminis propensius obviantes patratorem huiusmodi ad refectionem picture dicte ymaginis vel figure devastate suis sumptibus et expensis multamus et nihilominus fustigandum a loco commissi criminis usque ad palatium archiepiscopatum et detinendum captivum in carcerem curie archiepiscopatus neap. per menses unum per pena et poenitentiam patrandi criminis super dicti puniendo vice quolibet decernimus in his scriptis

*Quod ludētes ad azardū i ecclīis uel ābitib⁹ neap.
ecclie detineant i carcerē archiepāli octo dieb⁹ cō. xx*

Slatuendo insuper ⁊ firmādo oēs ⁊ singu-
los laicos ludētes ad azardū in maiori ec-
clesia neapolitana vel ambitibus suis vl' in alijs
ecclesijs ciuitatis ⁊ diocesis neap. In tarenis au-
ri duobus in opus piū applicandis. vel q' nouē
dieb⁹ ⁊tinuis i carcerib⁹ curie archiepālis detine-
ant pūiēdos vice q'libet decernim⁹ i his scriptis

*Excoīcatio contra proicientes viros bulzōnos
sagittas prectas lapides vel quicquid aliud dā-
pnosum ad tectū seu fenestras neapolitane ecclie
vel aliarum ecclesiarum constitutio. xxi.*

Nō dēpnitati nre maioris neapolitane ec-
clesie ⁊ aliarū ecclesiarū prout sollicitat nos
cura suscepti regiminis puidētes. Oēs ⁊ singu-
los qui balistis seu arcubus vel aliter piecerint
viros bulzōnos sagittas prectas lapides vl' quic-
quid aliud dāpnosū ad tectū seu fenestras ipi⁹
neap. ecclie vl' aliarū ecclesiarū predictarū ciuitatis
⁊ diocesis neap. excoīcam⁹ snialiter i his scriptis

*Excommunicatio contra proicientes vel facien-
tes proici immunditias in ambitibus neapolita-
ne ecclie vel aliarū ecclesiarū. Constitutio. xxii.*

Nō noīe debitū vēnerandis ecclesijs exhibe-
ri volentes oēs ⁊ singulos piciētes vel pi

ci faciētes imūditia terrā cadauera bestiarū spur
citas vel alia ihonesta ī curtib⁹ seu ābitib⁹ maio
ris ecclie neap. vl' aliarū eccliarū ciuitatis ⁊ dioc.
neap. excōicamus snialiter in his scriptis.

*Excōicatio ptra Occupatores Bonorū ⁊ iurim
neap. ecclesie ⁊ aliarū ecclesiarū. constitutio. xxiii*

Sunt nōnulli put mltorū hz assertio qui ter
ras prata pascua resinas molendina ful
nas nemora dom⁹ cēsus inslra acta registra pri
uilegia ⁊ alia bona ⁊ iura ad neap. eccliaz ⁊ alias
ecclias ciuitatis ⁊ dioc. neap. pleno iure spectā
tia detinēt occupata ⁊ soluere ⁊ restituere negli
gunt ī iporū aiazpiculū pdictarūq; eccliaz puidi
tiū ⁊ grauamē. Indēpnitati earūde eccliaz ex cu
ra suscepti regimini puidētes. Reqrim⁹ ⁊ mo
nemus oēs ⁊ singulos occupatores ⁊ detento
res huiusmōi eorūq; pticipes ⁊ scientes vt pdi
cta oia ⁊ singula itegralr ⁊ cuz effectu resignare
psoluere ⁊ restituere debeāt absq; mora pdictis
ecclesiis vel ad quos eaz gubernatio ptinere di
gnosci necnō ⁊ pticipes ⁊ sciētes cōfestiz debe
ant renelare. In ptra faciētes ex nūc put ex tūc
excōicatiōis sniaz ferim⁹ snialiter in his scriptis

*Excōmunicatio contra Turbatores Bonorum
⁊ iurium ecclesiarum constitutio. xxiiii.*

Excoīcamus insup snialr ī his scriptis oēs
⁊ singulos indebite turbatores ⁊ molesta

tores possessionū et bonorū maioris neap. ecclesie
tā mobiliū q̄ stabiliū necnō resinarū iuriū reddi
tū census et aliorū puentū dicte ecclesie ac et
possessionū iuriū et bonorū fructū redditū et p
uentū aliarū ecclesiarū ciuitatis et dioces. neap.
eorūq̄ p̄cipes et scientes qui quo ad p̄dicta de
derint auxiliū consiliū et fauorem.

*Excōicatio p̄tra tenētes recōmendata bñficia v̄l
aliter absq̄ iusto titulo et nō resignātes infra octo
dies a die publicationis presentis. con. xxv.*

Lez q̄ nōnulli i ciuitate et dioc. supradictis
bñficia seu bñficiū vt cōmēdata detineēt di
cunt que ad collationē nr̄az noscunt iure ordina
rio p̄tinere. Excōicam⁹ finaliter i his scriptis te
nētes recomēdata taliter seu aliter dicta bñficia
v̄l ip̄oz aliqd̄ absq̄ iusto titulo. eorūq̄ p̄cipes
et sciētes nō resignantes nobis eadē bñficia vel
nō reuelantes nobis oretennis licetatozie publi
ce v̄el secrete infra dies octo a die publicatiōis p̄n
tiū computandos.

*Excōicatio contra notarios scribentes testamen
ta et non notificantes ea dicte curie infra octo di
es a die obitus testatoris. constitutio. xxvi.*

Uolētes vt pie volūtates vltie defūctorū ex
ecutori debite demādēt oēs et singlōs nota
rios et curiales hñtes seu scribētes testā et vltias d̄
fūctorū volūtates et n̄ nūtiātes eid̄ nr̄e curie infra di

es a die obitus testatoris. et non dando copiam de
his in quibus tangitur ipsa nostra maior neapolitana ec-
clesia vel neap. antistes pro ea post annum computandum
a die obitus supradicti non dantes copiam testamentorum
integram eidem curie. *Excōicamus* finaliter in his scriptis

*Excōicatio contra non exequentes testamēta infra annum a
die obitus testatoris et occultantes eadem. c. xvij.*

Excoicamus et finaliter in his scriptis omnes et sin-
gulos occultantes testamēta seu gesta quominus
executio debite demandetur. et si causa legitima differunt
quominus ipsa infra annum computandum a die obitus testato-
ris testamēta predicta siue gesta executioni debite deman-
dent.

*Excōicatio contra non soluētes quartariam infra mē-
sem a die receptiois legatorum. constitutio. xviii.*

Excoicamus et finaliter in his scriptis omnes
et singulos qui receperunt vel receperint aliquam
legata seu relictam de quibus nobis quarta debetur
et ipsam quartam non soluerunt vel nisi soluerint infra
menses a die receptionis huiusmodi legatorum.

*Excōicatio contra apponentes et apponi faciētes
instrumenta in tractibus vassalorum ecclesie neap. et fa-
ciētes tractus alienationis vel pignoratōis bo-
norum vassalorum eorundem. neapolitani. antistitis con-
scientia inconsules. constitutio. xxiij.*

Tem monemus et inducimus universos et
singulos de civitate et diocesi neapolitane et

cōmorantes in eis contrahētes ⁊ inientes ꝓtra-
ctus cuiuscunqꝫ generis seu obligationis cū vas-
sallis ecclesie neap. cū scriptura vel sine scriptis
ac curiales oēs ⁊ singulos ⁊ ceteros alios nota-
rios seu scribas ciuitatis ⁊ dioc. predictarꝫ ⁊ cō-
morantes in eis etiam sub pena excoicationis ca-
nonica monitiōe premissa monemus ac etiā mā-
damus eisdem a dictis vassallis eccleie neap. qñ
cum alijs vel cū eisdē ꝓtrahentibus contrahunt
aut inter seipsoꝝ iuramenta non exigāt de obser-
uandis premissis nec apponant vel apponi faci-
ant huiusmodi iuramēta in cautelis ipsoꝝ nec cō-
tractum aliquē faciant cuiuscūqꝫ alienatiōis seu
pignorationis bonoꝝ stabiliū ipsoꝝ vassalloꝝ
nostra conscientia inconsulta. In cōtrafacientes
vero dicta canonica monitione premissa excoica-
tionis sententiam ferimus in his scriptis.

*Excoicatio ꝓtra vtētes privilegijs alicuius in-
dulgētie dñi neap. aristitis ꝓscia icōsulta cō. xxx.*

A Nimabus fidelium ne decipiant salubriter
occurētes. Excoicam⁹ finaliter in his scrip-
tis oēs ⁊ singulos de ciuitate vꝫ dioc. neap. ⁊ cō-
morantes in eis qui surrectitie ꝓter nꝛam con-
scientiam vtunꝫ litteris alicuius indulgentie con-
cessis oliz per predecessores nostros vel capitu-
lam neap. aliquibus ecclesijs seu hospitalibus
ciuitatis ⁊ diocesis predictarum.

Quod clerici et presbyteri non deferentes bire
trum vel ceprenses clausus soluant tarenos tres
vel stent in carcere sex diebus. Constitutio. xxxi
et. xxxii.

Uolentes clericos et presbyteros uniuersos
nostro pastoralis commissos regimini pro
ut tangit nos sollicitudo iniuncti officii moribus
conformare. Monemus omnes et singulos ca
nonicos nostre maioris ecclesie neapolitane. Re
ctores ecclesiarum ciuitatis et diocesis neapoli
tane. presbyteros ciuitatis et diocesis neapoli
tane predictarum et in eis commorantes quatenus
ipsorum quilibet infra dies quindecim a die pu
blicationis presentium computandum debeant
se conformare ad portandum habitum clericale
dicti videlicet Canonici et rectores intra ciuitatem
et in ecclesiis in publico incedant induti desuper
capa longa seu tabarro congruentibus honesta
ti ordinis clericalis prefati vero presbyteri bire
trum vulgariter nuncupatum vel capucium sup
caput suum et tonsuram deferant congruentem
ac etiam clausa vndique deferant presbyteri de
ciuitate predicta neapolitana et in ea commoran
tes intra ciuitatem predictam. Et presbyteri de
dicta diocesi et commorantes in ea intra Casalibus
in quibus habitant sita intra predictam dioc. ac
et intra ipsam ciuitatem desuper et in publico et in ecclesia

Indumenta videlicet capam seu tabarrū cepre
sem seu coptarditā amplas ⁊ longas breuitate
nimia vel longitudine non notādi. sed honestari
prebrātus ordinis congruentes. Contēptorem
autem premissorum vel alicuius eorum. In tare
nis auri tribus applicandis ad pium opus vel
detrudendū arestandum ⁊ detinendum captiuū
sex diebus in carcere supradicto puniendum vi
ce qualibet decernimus in hijs scriptis.

Quoniam in epistola decretali describitur
clerici neq; comam nutriant nec barbam
Monemus omnes ⁊ singulos clericos de ciui
tate ⁊ diocesi neapolitana ⁊ cōmorantes in eis
quatenus barbam vel comam nutrire seu defer
re non audeant vel presumant sed tonsuram et
clericam deferant congruentes. Contemptores
vero quemlibet in tarenis auri tribus in opus
pium conuertendis ut supra multandum vel de
trudendum arestandum et captiuum detinen
dum in supradicto carcere sex diebus puniendū
vice qualibet decernimus in hijs scriptis.

*Excommunicatio contra presbyteros forenses ce
lebantes vel sacramenta ecclesiastica ministran
tes in Ciuitate vel diocesi neapolitana : neapoli
tani antistitis conscientia inconsulta. Constitutio
no. xxxii.*

Sepe contingit qd nonnulli vinculo excoica
tionis abstricti aut apostate vl' irregulares
seu criminosi z sacramentoz participatione indi
gni suam patriam ante qz de hijs habeat notitia
fugiētes se in ciuitate z diocesis neapolitana im
probe ingerunt celebrationi missarum z populo
presumunt non sine graui offensa dei ministrare
ecclesiastica sacramenta. Nos igitur aiarum ipo
rum periculis obuiare z cristi fidelibus ne deci
pantur occurrere officii debito cupientes. Sta
tuim⁹ qd nullus natione ignotus forensis aut
alterius ciuitatis aut dioc. oriundus qd de quo
libet presumatur nisi saltim per famaz ipsius ori
go neap. vel competētibus inditijs approbetur
audeat vel presumat in ciuitate z dioc. neap. mis
sam vel missas celebrare nec aliqua ministrare
ecclesiastica sacra sine nra licētia spāli. In cōtra
facientes excoicationis sententiā ferimus in his
scriptis. Judicamus autem dictam licentiā nul
latenus etiam de gratia concedenda nisi de vita
ordinibus z moribus atqz eius sufficientia ple
naria fiat fides z concessas omnes cuiuscunqz te
nois licētijs huiusmodi presentibus reuocam⁹

*Excoicatio contra tenentes ultra septem missas
in ebdomoda. constitutio. xxxiii.*

Quia prout ad nostrum peruenit auditum
pleriqz sacerdotes non que iesu cristi sunt

querentes lucris spiritualibus inherentes in ciuitate vel dioc. neapolitana ultra septem missas in ebdomoda in beneficium assequuntur qui non valentes psonaliter seruire eisdem per substitutos minus legitime seruiunt quinimo deseruiunt contra sacroz canonum instituta. Volentes prout officij debitum nos compellit d' salubri remedio prouidere. Monemus oes et singulos sacerdotes ciuitatis et dioc. neap. et in eis comorantes vna monitione pro oibus quatenus infra quindecim dies a die publicationis presentium computandos missas ultra septem numero supradictas et ipsarum beneficiorum nobis vel illis ad quos spectat collatio et presentatio earundem debeant resignare et in futurum ultra predictum numerum non debeant acceptare. Contemptorem vero quemlibet ex nunc prout ex tunc dicta monitione premissa canonica excoicamus finaliter in hijs scriptis.

Excoicatio contra executores q' assignent possessiones celebrantibus missas ipsas. constitutio. xxxiii

Tem aduertentes propensius ne defunctorum voluntates vltime defraudent sed quantum licet et expedit cum aliud velle non possint et iterum arbitrium iam non redit executioni debite demandentur. Declarando decernimus quod non liceat executori alicui testamentario vel alteri qui ex dispositione seu commissione habeat missas
b iij

fas aliquas facere celebrari: domos: terras vel alias possessiones ad hec specialiter deputatas tenere. certam dando pecuniam missas celebrantibus supradictas. sed domos et possessiones predictas assignet missas celebrantibus supradictas infra quindecim dies a die publicationis presentium computandos: nisi per testatorem expresse aliud fuerit ordinatum. Alioquin Contemptorem quemlibet ex nunc prout ex tunc dicta monitione premissa canonica: excommunicamus sententialiter in his scriptis.

Monitio contra conferentes missas vel beneficia alia sine confirmatione Neapolitani Archiepiscopi et suspensio recipientium clericorum. Constitutio xxxvi.

Tem quia sunt nonnulli clerici et laici in civitate et diocesi Neapolitana quibus certorum beneficiorum seu ecclesiarum vel missarum presentatio competit: ipsa pro ipsorum voluntatis arbitrio conferentes. Igitur cum eorundem beneficiorum: ecclesiarum vel missarum institutio seu confirmatio ad ipsorum clericorum vel laicorum presentationem noscatur deuenire ad neapolitanum antistitem pertinere. Monemus omnes et singulos clericos et laicos supradictos quatenus cum vacatio contigerit de predictis vel aliquo predictorum nobis debeant prout eis competit ad pre-

dicta vel ipsorum aliquod presentare ydoneum
instituendum seu confirmandum per nos seu no
stro mandato prout iusticia suadebit sub pena p
ditionis iuris quod in ipsis habuerit. Clericum
vero recipientem quelibet contemptorem: dieta
monitione premissa canonica exnunc prout ex tunc
in his scriptis suspendimus a divinis.

*Excommunicatio contra sacerdotes servientes p
substitutum sine licentia domini Archiepiscopi.
Constitutio xxxvii.*

Quoniam in super omnes et singulos p[re]sby
teros supradictos quatenus habens capel
lam propriam seu altare in qua seu quo ipsi quo
tidie vel in certis diebus in ebdomada oporteat
celebrare sub pena excommunicationis quam con
tra contemptorem quelibet ferimus in his scrip
tis in fraude; mentis presentis constitutionis per
substitutum servire non debeat. His duntaxat ex
ceptis qui in casu necessitatis vel de nostra licen
tia oporteret ipsos aliquatenus absentare vel cau
sa alia rationabili suadente et sine fraude huiusmo
di per substitutum debeant deservire.

*Quod celebrantes duas missas eadem die a di
vinis officiis sint suspensi. Constitutio xxxviii.*

b iiii

Tez quia sicut testimonio fidedigno perce-
pimus nonnulli qui zelo rapacitatis inuigi-
lanter missas duas eadem die dicere non veren-
tur in illusionem diuini iudicii ⁊ exterminium ca-
nonice sanctionis. Monemus omnes ⁊ singu-
los presbyteros ciuitatis ⁊ dioces. neapolitane
⁊ in eis cōmorantes quatenus preterq̃ in die
natiuitatis dominice. Nullus presbyter vna et
eadem die missas duas dicere audeat vel presu-
mat. Contēptorem vero quemlibet ex nunc pro
ut ex tunc in hijs scriptis suspēdimus a diuinis
⁊ suspensum manere volumus et decernimus
per presentes ipsumq̃ nihilominus ad carcerē
archiepiscopale predictum detrudendum arestā-
dum ⁊ detinendum captiū ⁊ alio nostro arbi-
trio decernimus puniendum.

*Quod clerici ludentes ad taxillos puniantur in
tarenis quindecim ⁊ portantes pedites arma in
vna vncia. Constitutio. xxxviij.*

Ut clericorum actus ⁊ mores quorum vita
alijs dē esse magistra in melius reforment
omnes ⁊ singulos sacerdotes ⁊ clericos ciuita-
tis ⁊ diocesis neapolitane ⁊ cōmorantes in eis
ludentes ad taxillos in tarenis quindecim aut
aliquod genus armorum pedites portando per
ciuitatez predictas in vncia auri vna carlenis ar-
genti vt supradicte camere persoluendum puni

endo decernimus vice qualibet in hīs scriptis.

*Quod clerici potantes in tabernis solvant vice
qualibet florenum vnum. constitutio. xl.*

Sicut pcepimus testimonio fidedigno sunt
pleriq; sacerdotes et clerici qui potius re
laxatis habenis q̃ freno honestatis ornatī mo
re laicorum per tabernas discurrere non veren
tur denigrando modestiam ordinis clericalis.
Violentes cura pastoralis officij de salubri reme
dio providere. Omnes et singulos sacerdotes et
clericos quoslibet bibentes vel comedentes in
aliqua taberna vel ante ipsam in ciuitate predi
cta vel subvrbis eius. In floreno auri vno vice
qualibet dicte camere applicando vt supra mul
ctandum vl' ad carcerem supradictum duodecim
diebus detrudendum arestandum et detinendū
captiuum puniendum decernimus in his scrip
tis his dumtaxat exceptis qui fuerint vel veni
endi ad eam de partibus aliis causa acceden
di extra ciuitatem ipsam ad partes alias in itine
ribus constituti.

*Excommunicatio contra facientes se ordinari
preter conscientiam neapolitani antistitis. Cō
stitutio. xli.*

Verentes attentius q̃ nonnulli clerici de ci
uitate vel diocesi neapolitana et cōmorā

tes in eis surreptitie ab alienis episcopis minus legitime ad sacros ordines se faciunt promoueri. Excomunicamus sententialiter in his scriptis omnes et singulos de ciuitate vel diocesi supradictis qui surreptitie preter nostram conscientiam: nostra non obtenta licentia: ab aliquo prelato se fecerint ad aliquem ordinem promouere.

Quod clerici exercentes mercimonia soluant vinctam vnam. Constitutio xlii.

In sinuatione frequenti nostris est auribus intimatum quod nonnulli sacerdotes et alii clerici ciuitatis et diocesis Neapolitane et commorantes in eis in sacris ordinibus constituti: Mercantias tabernam et alia mercimonia exercere in opprobrium ordinis clericalis atque mali exempli perniciem non verentur. Monemus omnes et singulos sacerdotes et clericos supradictos: quatenus Tabernam retinere: Mercantias et alia mercimonia exercere per se vel alios ulterius non presumant. Contra vero facientes in vincta auri vna carleno argento ut supra dicte camere applicanda decernimus puniendos. Declaramus autem non includi in constitutione predicta vendentes vinum seu fructus et grecum tabernariis vel alijs mercatoribus. licet dicti tabernarii vel mercatores dictum grecum vel vinum vendant seu vendi fa-

clant ad minutum. ⁊ locatores suarum domorum
quancūq; conductores ipsarum tabernam in eisde
voluerint exercere. dūmodo in dicte constitutio
nis fraudem nihil fiat. Contrafacientes vero pe
ne suspensionis officij ⁊ beneficij decernim⁹ sub
iacere.

*Contra clericos ⁊ presbyteros tenentes Concu
binas. Constitutio xliij.*

Confrenatam sacerdotum et clericorum ciui
tatis ⁊ diocesis Neapolitane ⁊ commorā
tium in eisde luxuriam: solerti diligentia euelle
re cupientes Constitutionem seu statutum olim
contra huiusmodi editum Melfie per bone me
morie dominum Berarduz de Parmā sacrosan
cte Romane ecclesie Cardinalem apostolice se
dis legatum in regno Sicilie citra farum presen
tibus duximus anuotandam. Statuētes eandē
constitutionem ⁊ eius penas contra clericos om
nes ciuitatis et diocesis Neapolitane et cōmo
rantes in eis habere efficaciam et roboris firmi
tatem. Cuius constitutionis seu statuti tenor se
quitur infra scriptus Licet felicis recordationis
dominus Alexander papa tertius duxerit statu
endum. qd clerici qui focarias habere noscunt p
p̄latos vt eas a se remouere debeāt moneāt eas

de cetero minime admissuri ita qd si acquiescere
contēpserit eos ab ecclesiasticis beneficijs vsq;
ad satisfactionē condignā suspendere debent. ⁊
si eas suspēsi detinere p̄sumpserint debēt eos
ab eisdem beneficijs perpetuo remouere. Quia
tamen ex constitutione huiusmodi nulla vel mo
dica vtilitas prouenit p̄pter negligentia p̄lato
rum. Nos huic constitutioni quam in regno sici
lie perpetuis temporibus valituram edidimus
initentes ipsam ac etiam decernentes inuiolabi
liter obseruari contra omnes ⁊ singulos qui nūc
habent publice concubinas. vt si infra duos mē
ses a tempore publicationis constitutionis hu
iusmodi computandos concubinas ipsas a se to
taliter non amouerint ipsas vel alias in domo p̄
pria vel aliena vlterius minime admissuri ipso fa
cto ab officio ⁊ beneficio sint suspensi: ⁊ si sic su
spensi eas retinuerint vsq; ad mensem alium a
beneficijs suis per locorum ordinarios perpe
tuo amoueantur quas extendi etiam volumus
ad eos qui publice concubinas recipient in futu
rum. Quod si archiepiscopi episcopi ⁊ alii infe
riores exempti ⁊ non exempti ad quos sic spe
ctat correctio clericorum ad procedendum per
constitutionem huiusmodi contra tales clericos
obseruanda fuerint negligentes tam diu ab in
gressu ecclesie nouerint se suspensos donec con
stitutionem ipsam contra clericos ipsos debi
te executioni mandabunt. Ut autem mulieres

seu concubine huiusmodi que in eodem crimine
scienter participat criminosis penas non possint
effugere si infra tempus prefixum concubinariis
quod superius est expressum ab eis non recesserint
nuncque ad eos postmodum redire vel alie fue-
rint que de nouo sibi concubenarios fecerint. ex
tunc ipso facto excommunicationis sententie eas volu-
mus subiacere. Ceterum ne prelati aliqui ad
pecuniarum lucrum vel quesitum constitutionem
huiusmodi presumant conuertere districtius in-
hibemus nequis pecuniam vel emolumentum ali-
quod in utilitatem propriam conuertendum recipiant
ex hac causa quod si contra fuerit perpetratum si Archie-
piscopus vel episcopus aut abbas vel alius pre-
latus exemptus extiterit qui deliquerit in recep-
tione huiusmodi donec duplum eius quod rece-
perit in pios usus conuertat archiepiscopus vel episcopus
a pontificali officio. Abbas vel alius prelatus
exemptus ab officio sunt suspensi. Alii vero abba-
tes minoris et inferioris gradus persone senten-
tia excommunicationis subiaceant ipso facto. aqua ab-
soluti non possint nisi prius duplum eius quod
repperint in opus pietatis duxerint conuertendum
quas penas prefaciētes incurrere volumus
et in eisde in his scriptis decernimus puniēdos

*Quod clerici congregantes se insimul ultra .xx.
numero preter quam ad diuinum officium puniantur
in vncis duabus. constitutio. xl.*

Decuit experientia reꝝ qꝫ in ciuitate neap̃.
quidā sacerdotes ⁊ clerici seminatores ziza
nie sub pelle agni gerentes lupū procurant con
gregationes fieri hominū sub spētie boni blandi
endo ⁊ sequaces trahunt ad ip̃oz nequitiaz pre
conceptam ⁊ per conuenticulas ⁊ illicita mono
polia iniquitatis sibi defensionē procurant. Igit̃
cum sit maliciis hominū obuiandū p̃nti constitu
tione. Dēs conuenticulas manipolia conspirati
ones coniurationes quozūlibꝫ clericoz ⁊ vt oīs
via precludat̃ nequitie congregationes ⁊ qualli
bet adunantias ip̃oz vltra viginti numero ex q̃
cunqꝫ cā preterqꝫ ad diuinū officiū celebranduz
attēptari vel fieri protinus phibemus absqꝫ no
stra licentia speciali. Contēptorē vero quēlibet
⁊ dantes ad hoc auxiliū consiliū ⁊ fauoreꝫ publi
ce vel oculte cuiuscūqꝫ sint dignitatis. pheminē
tie conditionis vel status in vnciis auri duabus
carlenis de argento. vt. s̃. dicte camere applican
dis multandū decernimus in his scriptis Exce
ptis collegiis ⁊ congregationibus approbatis q̃
seu quas pro eoz tractandis negotiis oporteat
conuenire seu cōgregari presenti non includim⁹
sanctioni sed eozꝫ si forte deliquerint in premis
sis conspirationes seu coniurationes illicitas fa
ciendo fm iuris cōis dispositionem dimittimus
puniendos.

Monitio medicorum. constitutio. xlv.

Cum infirmitas corporalis nonnunquam pro
ueniat ex peccato prout sacri canones atte
stantur. Monemus omnes et singulos medicos
ut quando eos contigerit visitare infirmos te
neantur eum et debeant exortari et inducere ut con
fiteatur peccata sua sacerdoti eucharistiam reci
piat et alia sacramenta.

*Quod rectores ecclesiarum eorum sumptibus
sepelire faciant in ecclesiis ipsorum corpora ho
minum pauperum mortuorum. Constitutio. xlvj*

Et quia multorum insinuatione didicimus cum
clamore quod nonnulli pauperes et egeni de
cedentes in ciuitate et dioces. neapolitana prop
ter eorum inopiam pluribus diebus carent ec
clesiastica sepultura. Volentes ex nostri officij de
bito de salubri remedio providere presentium
tenore. Requiritur et monemus omnes et sin
gulos capellanos et rectores ecclesiarum ciuita
tis et dioc. neapolitane predictarum parrochia fu
neralem habentium quatenus sub excommunicationis
pena et vnius vncie ut quando primum ad ipsorum
notitiam peruenerit de morte decedentium pre
dictorum Capellani prefati notificare debeant
rektoribus supradictis mortem decedentium eorumdem
Dictique rectores sublato more prepedio statim ad eo
rum expensas ut conuenit sepeliri faciant in dictis
ecclesiis corpora decedentium prescriptorum.

*Quod incedētes in habitu clericali nō existētes
clerici puniantur in vincta vna. xlvij.*

Sicut crebra ad nos relatio fidedigna pdu
xit sunt pleriq; in ciuitate ⁊ dioc. neap. qui
in obprobriū ordinis clericalis ⁊ eluxionez atq;
subterfugiū iudicii secularis cū nō sint clerici cle
ricali carathere insigniti. Incedunt in tonsura et
habitu clericali. Volentes prout ex nrī officij de
bito obligamur obuiare de remedio salutari. te
nore presenciū. Requiritur ⁊ monemus oēs ⁊
singulos huiusmodi incedentes in tonsura ⁊ ha
bitu supradictis quaten⁹ sub pena vnius vincte
in carlenis argenti vt. s. dicte camere applicāde
in qua quēlibet cōpretozem vice qualibet decer
nimus puniendum in tonsura ⁊ habitu supradi
ctis incedere non debeāt nisi primo legitime or
dinati fuerint ad clericalē ordinē supradictum.

*Excomunicatio p̄tra abbatissas ⁊ moniales exe
untes de monasterijs vel sine licētia archiep̄i re
cipientes in eorum monasterioz extraneas per
sonas intrātes dicta monasteria. p̄sentio. xlviii.*

Sicut euidentia facti notoriat ⁊ notoria ma
nifestat. moniales monasterioz ciuitatis
neap. extra sua monasteria p̄ habitacula secula
riū p̄sonaz effrenate discurrūt ⁊ intus ipsaz mo
nasteria p̄sonas quālibet indeferēter admittūt

In illius cui suam integritatez voluntate sponta
nea deuouerūt granem offensam: religionis op
probrium z scandalū plurimorū. Volētes super
his prout sollicitat nos cura pastoralis officii sa
lubriter prouidere. Presenti edicto publico quod
i dictis monasterijs publice diuulgari z i hostijs
eorundē monasteriorū affigi iussimus vt nemini
sit occultum. Requiritur monemus atq;horta
mur omnes z singulas Abbatissas z moniales
dictorū monasteriorū quatenus deinceps moni
ales eedem nō egrediant ipsarū monasteria qua
cunq; ratione vel causa: z prefate abbatisse cōtra
hec fieri aliquatenus non permittant. Et si qua
monialis vel abbatissa ad presens extra suū mo
nasteriū fuerit. infra triuz dierū spaciū a die pub
licationis p̄sentii cōputandū: redire debeant cū
effectu ad claustrū monasterij prelibati. Et si for
san causa rationabilis egrediēdi monasteriū sua
deret: eo casu volumus pro parte ipsarū monia
lium ad nos recursū haberi pro egrediendi licen
tia obtinenda. Et vt prescripte moniales liberi⁹
deo seruire debeant z a mundanis conspectibus
separari. Easde z moniales z abbatissas vt supra
requiritur z monemus quatenus nulla Abba
tissa vel monialis intus monasteriū earundē: aut
intus domos ipsis deputatas sub pretextu audi
nedarū confessionū seu predicationū vel celebra
tionis diuini officij recipiat vel intrare permittat
aliquē religiosum vel secularē clericū etiā p̄textu

exercendarū pꝛocurationū cuiuscūq; dignitatis
aut pꝛeeminentie: conditionis aut status existat
etiā si pontificali vel quacūq; pꝛfulgeat dignitate.
vel etiā laicū quocūq; pꝛetextu. Et nullus pꝛe
dictorum intrare audeat vel pꝛsumat sine nostra li
centia speciali. Excipimus religiosos vel secula
res clericos siue laicos in die consecrationis ali
cuius Abbatissę v lmonialis dū missa ibidē cele
bzatur. in die peculiarium festiuitatum ipsarū a
primis vesp̄is vsq; ad secundas vesp̄eras tunc
proxime venturas sequētes. ⁊ in die funeris dū
officiū mortuorum celebratur ⁊ predicatur Et
medicos ex causa rationabili seu monitionis fle
bothomationis ad pꝛscripta monasteria acceden
tes: dūmodo in predictis nihil fraudis siue doli
fungatur. Monemus insuper pꝛo primo secūdo
tertio ⁊ vltimo peremptorio quālibet dictarum
personarum de quibus in genere vel in specie fa
cimus mentionem. eisdē sub excōmunicationis
pena infra scriptis mandantes vt predicta ⁊ ipso
rum quelibet debeāt obseruare. Alioquin ipsas
ex qualibet negligentia vel contemptu cōtra mo
dum ⁊ formā predictos excōmunicationis sentē
tias decernimus incurrere ipso facto. Pꝛeter epi
scopos quos ex huiusmodi contemptu ob reue
rentiam dignitatis ingressus ecclesie tantum in
currere eo ipso decernimus in his scriptis Et fa
ciemus nominatim excōmunicatos publice nun
ciari tam diu donec ad mandata ecclesie atq; no

stra humiliter redeuntēs ⁊ satisfactionem condi-
gnam absolutionis beneficiū exinde a nobis me-
ruerint obtinere.

*Excommunicatione contra associantes moniales in
predictas contra formā cōstitutionis supradicte
consti. xlix.*

Ut prescripte moniales claustrū retineant
omnēq; materiā egrediēdi earū monaste-
rium eisdem monialibus p̄cidere cupiētes Mo-
nemus omnes ⁊ singulos clericos ⁊ laicos cini-
tatis ⁊ diocesis Neapolitane ⁊ morantes in eis:
quatenus deinceps nullā monialē egredientem
de suo monasterio associare seu comitari debeat
ad domum alicuius consanguinei vel amici: nisi
causa rationabili suadente de nostra licētia egre-
deretur de monasterio supradicto. In contrasa-
cientes excommunicationis sententiā ferimus in
his scriptis.

*Excoꝛcacio contra monachos incedentes solos
extra ipsorū monasteria. Consti. l.*

Ultes vt monachi qui relictis mūdānis
illecebris elegerunt in religionis habitu in
arce contēplationis domino famulari: a quibuscū-
bet denis p̄seruētur. Statuimus et ordinam⁹
q; nullus monachus monasterium civitatis vel
diocesis neapolitane egrediatur de suo monaste-
rio: nisi forsitan egrediendi causa iusta ⁊ rationa-
bilis suaderet: quo casu cōmittimus q; egrediāt
associat⁹ vno alio monacho eiusdeꝝ mon. incedē

tes cū cucullis : ⁊ ad loca honesta tñmō accedē
tes ac de sui abbatis impetrata licentia vel obtē
ta. In contemptorē vero quēlibet in his scriptis
excomunicationis sententiā promulgamus. His
dūtaxat exceptis qui de licētia sui abbatis vel su
perioris extra ciuitatez neapol' accesserit associa
tus vno alio monacho sui monasterij vel alio ho
nesto socio siue famulo.

*Quod permānētes excomunicati publice p mē
sem soluant florenum vnum. constitutio li.*

Item q nōnulli clauēs ecclesie cōtēnentes
in excomunicatione persistere nō verentes
post tempora accedunt absolutionis beneficiū
petituri: ne ipsorū cōtemptus transeat impunit⁹
Statuimus ⁊ ordinamus q quicūqz fuerit per
nos ⁊ nostrā curiā excomunicatus publice vel ip
sam excomunicationē incurrerit ⁊ in ea sciēter et
publice per mēse permanserit nullatenus absol
uatur donec idonee caueat de adimplenda peni
tentia per nos eidem imponenda quā tunc fore
volumus peregrinationis ad locū distantē a ciui
tate neapol' per dietam. Cuius penitentie cōmit
tende si casus subesset eundē decernimus puniē
dum in floreno vno auri cōuertendo in opus ali
quod pietatis. Si vero vltra mensem in eadē ex
comunicatione pstitit animo indurato ipso gra
uiori pene vel penitentie subiecto sic contra eum
rigor insurgat ecclesie discipline q sibi cedat ad

penā z alijs ad terrore.

*Quod quilibet cappellanus habens parrochia
funeralem habeat copiam constitutionum huiusmo
di sub pena excommunicationis Consti. lii.*

Quia introduxit laudanda iuris auctoritas
leges z constitutiones ab omnibus obser
uari ne pscriptarum nostrarum constitutionum aliquis
pretendere valeat ignorantiam ut quia ad eum non p
uenerit quomodolibet excusare. Requirimus et
monemus oēs z singulos cappellanos ecclesia
rum vel diocesis neapolitane predictarum parrochiarum
funeralem habentium quatenus sub excommunicationis
pena quam in contemptorem exnunc put extunc ferimus
in his scriptis. infra unius mensis spacium a die
publicationis presentium computandum. copiam presentium
constitutionum penes se habere debeant pro sui z
aliorum magisterio testimonio z cautela.

*Quod in causis z questionibus iuris patronatus
possit pcedi sumarie z de plano. Consti. liii.*

Quia prout sacri canones attestant. Iurgan
tium controuersias celeri sententia terminare
equitati conuenit z rigori. Statuendo decernimus
ordinamus atque firmamus de consensu supradicti
nostri capituli habita prius deliberatione cum eo
dem capitulo diligenti quod in causis presentationum
iurium patronatum z rectoriarum ecclesiarum ciuita
tis z diocesis neapolitane. inceptis: pendentibus

z futuris. Neapolitanus antistes z eius vicari⁹
possit z valeat cognoscere non solū sūmarie z de
plano sine strepitu z figura iudicii, prout nouissi
ma iura concedunt, sed etiā omni ordine iuris et
iudicii pretermisso ipsasq; decidere z terminare
sola causę principalis inspecta indagine z substā
tia veritatis.

*De modo procedendi super instrumēto publico
in iudicio producto z pena in eo contenta. cōsti.
liti.*

O Jrea iusticie tramites oculos nostre proui
sionis libenter aduertimus armando legū
munimine p̄fidalē solertiam vt pellatur falsitas.
mendaciū fileat z tota veritate luceſcat. Ad hoc
etiā iuxta catholicorū principū ritus laudabiles
presenti constitutione seu statuto perpetuo vali
turo Describimus: edicimus: ordinamus: statui
mus z firmamus. q̄ quorūcūq; creditor ali
cuius instrumenti publici pena z iuramēto valla
ti debitorē suū in eodē instrumento cōscriptū vo
luerit in archiepiscopali curia supradicta neapoli
tana de dictis debito principali pena z periurio
vel altero ipsozū impetere: denunciare vel etiam
accusare cogi possit per dictā curiam z compelli
absq; iudiciozū strepitu z figura: summarie z de
plano. Et teneat si actor vel ipsa curia maluerit
super dictis pena z periurio z ipsozū altero ac
principali debito conscripto ibidez super tenore
instrumenti predicti lecti z vulgarizati eidez par

riculariter et distincte impetratus: denunciatus vel
accusatus ipse absque oblatione libelli petitionis
et capitulorum aliorum quorumlibet respondere. et per
responsionem huiusmodi in causa ipsa fiat litis con-
testatio et sic legitime contestata. ac calumnie iu-
ramentum in omnibus capitulis contentis in calu-
nie iuramento a partibus actrice et rea hincinde pro-
stetur. Quod deinde pars conventa parti actrice
et curie cavere idonee teneatur in causa ipsa de iu-
dicio sisti. indicato soluendo in omnibus huius
clausulis opportunis et alias in forma ipsius curie
consueta: dicteque parti actrici et curie sufficiat pro
positionibus: articulis capitulis et probationibus
suis omnium et singulorum contentorum in dicto instru-
mento dictum instrumentum tantum producere. cui
instrumento interim fidei veridica volumus et de-
cernimus adhiberi. donec infra competentem termi-
num contra ipsum instrumentum et contenta in eo pro-
bationes legitimas et sufficientes fecerit et effectua-
liter produxerit et probaverit pars adversa. Cle-
rum quia defensiones a iure nature sunt etiam in-
trodacte. Volumus et decernimus quod parti adver-
se convente predictae. ad omnem suam defensionem fa-
ciendam et producendam in causa ipsa decem dierum ter-
minus peremptorius statuatur. Et cum probationum
facultas angustanda non sit sed potius amplianda
Viginti aliorum dierum ad probandum cum effectu
eisdem. terminus alius peremptorius prefigatur
ac successive in causa huiusmodi procedatur ipsaque

elapso dicto termino sine canonico terminet pro
ut iusticia suadebit. alijs iuris sollēnitatibus pre
termiſſis.

*Quod non admittatur quis ad accusandum nisi
prius se obliget ad certam penā. Consti. lv.*

NE calumniantiū procax temeritas audacia
pronus ad falsitatis comēta decurrat hac
edicali constitutione perpetuo valitura Describi
mus: edicimus: ordinamus statuim⁹ atq; firma
mus denunciatorē seu accusatores quemlibet in
dicta archiepiscopali curia cuiuscunq; criminis
non admitti: nisi se inscribat ⁊ obliget primitus
ad certam penam condecētem in denunciatio
ne seu accusatione ipsa contenta ita qd curia ipsa
obtineat legitime probaturum.

*Constitutio de refectione expensarum per contu
macem in decē granis ante litem contestatam.
Constitutio lvi.*

Tem ne fraus patrocinetur contumacib⁹
sive dolus. Condemnationem expensarū
ante litis ingressum factarum per partem cōpa
rentē in curia antedicta determinatā fore dispo
nentes contumacem partem alteri parti que cō
paruerit supradicte pro expensis predictis in de
cem granis auri mulctamus ⁊ mulctando decer
nimus vice qualibet in his scriptis.

*Constitutio q̄ sufficiat bina citatio ad domum ⁊
cōtumax repueretur. constitutio lvij.*

Pro calūniosis amfractibus ⁊ dispēditis
litigantiū viam precipere cupientes. cū pa-
rum prodesset obedientia humilibus si contemp-
tus contumacibus non obesset. Presenti consti-
tutione describimus: edicimus: ordinamus atq̄
firmamus. q̄ contra citatum quauis ex causa in-
dicta curia ⁊ contumacē sufficiat bina citatio ad
domū habitationis sue etiā si citatio ipsa citatus
eundē personaliter nō apprehenderet: vel vnica
citatio personalis vt contra eundē citatum nō cō-
parentem ⁊ contumacē procedi possit legitime
ad excommunicationis sentētiās ⁊ alias penas iu-
ris ⁊ iuris remedia tanq̄ contra verū manifestū
⁊ notoriū cōtumacē.

*Excommunicatio contra iniuriantes officiales: ad-
uocatos ⁊ procuratores curie archiepiscopalis.
consti. lviii.*

OEcet presidētes in solio quos maioritatis
sublimat auctoritas vt cultus extollat iusti-
tie que constans ⁊ perpetuo mansura describit̃.
in sui distributōne p̄sonas nō excipiens nec disfe-
rentias introducens. Et ne per cuiusuis sup̄stiti-
ose malignitatis astutiā prostrata subiaceat. pro-
uisione dominica prouidere. Nemp̄ ad nos nu-
per qđ moleste referimus infauisti rumoris asser-
tione peruenit q̄ iniqui filij hominū pacis emuli

diffidie zelatores. Nonnulli accedentes ad nostras
archiepiscopalem curiam humiliter iusticias petitu-
ros. Procuratores: aduocatos: officialesque nostros et
eiusdem curie. ad explicationem et executionem iusti-
cie deputatos: interdum iniuriis necnon et contu-
meliis: quandoque verberibus affligere: et maxime
in nostro archiepiscopali palatio ubi ipsa curia re-
gitur: in quo velut tutissimo refugio non debuit
oriri iniuriandi occasio ubi iura reddunt. quo fit
ut picula: rancores et odia ac alia nefanda mul-
tipliciter subsecuta persepe iuris executio que li-
cet in se non habeat iniuriam: iniuriata succumbit.
Igitur in partem sollicitudinis euocati non valen-
tes hec sub dissimulatione transire. cum sit fouere
crimina ipsorum non tollere contra patratores hu-
iusmodi et prestantes ad hec auxilium consilium vel
fauorem. Consurgat nouella propago iusticie qua
presenti constitutione seu statuto perpetuo vali-
turo describimus et monemus omnes et singulos
de ciuitate et diocesi neap. et commorantes in eis qui
tenus deinceps dictis accedentibus ad ipsas cu-
riam iusticiam petituris: procuratoribus: aduoca-
tis et officialibus vel alicui eorumque iniurias: con-
tumelias et verbera verbales vel personales infer-
re vel inferri facere: maxime in palacio supradicto
et ambitibus ipsius. nec ad id prestare auxilium:
consilium vel fauorem quoquo modo audeant vel pre-
sumant. Contemptorem vero quemlibet premissorum
vel alicuius ipsorum exnunc prout extunc dicta mo-

S. Genouefa Paris.

nitio[n]e p[re]missa canonica exco[m]municamus sententialit[er]
in his scriptis a qua absolui n[on] valeat nisi satisfactio[n]e
p[re]missa et remissio[n]e a parte offensa p[ri]mi
tus obtinuerit.

**Exco[m]municatio c[on]tra detinentes et n[on] restituen-
tes instrumenta et cautelas post debit[um] solutum
Consti. lxx.**

Quia bona fides n[on] patit[ur] ut semel exactum
sepius exigat[ur]. Monemus o[mn]es et singulos
de ciuitate et diocesi neap[oli]tana et commorantes in eis
habentes instrumenta publica vel cautelas alias
debiti pecunie vel rei alterius cuiuscunq[ue] p[er] ipsos
mutuati seu crediti et per debitores ipsos credito-
ribus exoluti: quaten[us] post requisitione[m] de resti-
tuendo dicto instrumento vel cautela dicti debiti
exoluti p[er] debitore[m] hui[us]modi inde facta dictu[m] instru-
mentu[m] seu cautela[m] incis[am] eidem debitori restituere
vel ipsu[m] debitore[m] d[icitu]r dicto debito quietare debeat
et p[er]petuo p[er] instrumentu[m] publicu[m] vel aliter legiti-
me liberare debeat cu[m] effectu ipsu[m] debitu[m] exolu-
tum iteru[m] nullaten[us] petiturus Contemptore[m] vero
quemlibet sic monitu[m] dicta monitione p[re]missa
canonica exco[m]municamus sententialiter in his
scriptis. Cleru[m] cum sint nonnulli de dictis ciuitate
et diocesi et co[m]morantes in eis qui in suaru[m] pericu-
lum animaru[m] et aliorum p[re]iudiciu[m] et iacturam
detinent fraudulenter indebite occupata instru-
menta publica: p[ri]uilegia et cautelas alias de iu-
re ad alios plenariu[m] pertinentes. Monem[us] etia[m]

omnes et singulos huiusmodi detentores et occupatores quatenus dicta instrumenta privilegia et cautelas his ad quos de iure spectare noscuntur restituere debeant cum effectu. Contemptores vero quolibet sic monitum dicta monitione premissa canonica excommunicamus sententialiter in his scriptis.

Quod in celebratione missarum presbyteri hymnos: orationes et alia instituta solennia dicere non obmittant alioquin sunt excommunicati. consti. lx.

In ciuitate et diocesi Neapolitana in presbyteros dum per eos missarum celebrant solennia quidam abusus adeo inoleuit quod huiusmodi celebrando solennia psalmos: hymnos: orationes et alia que non debet propter causam aliquam pretermitti propter ipsorum ignorantie cecitatem: missas celebrare fingentes: obmittunt dicere ut tenent: licet populo per suppressa verba id dicere se ostendant. Propter quod presbyteri ipsi solennia ipsa taliter sum copantes: non solum deo cui non verentur illudunt: sed populo quem decipiunt se astringunt. Super quibus nos ex officii nostri debito volentes salubriter providere. Omnes et singulos presbyteros ciuitatis et diocesis neap. et in eis degentes auctoritate presentium Requirimus et monemus: eisque et cuilibet ipsorum sub excommunicationis pena quam si mandati nostri huiusmodi contemptores extiterint proferimus ex nunc prout extunc sententialiter in his scriptis.

districte precipimus et mandamus quatenus psal-
mos: hymnos: orationes et alia quecumque sollem-
nia per sanctam Romanam ecclesiam ordinata in cele-
bratione missarum secundum quod per sua tempora per ip-
sam ecclesiam sunt distincta. dicere debeant expressis
verbis vel legendo aut cantando secundum quod feria
exiget siue festum.

*Quod in celebratione missarum vinum et aquas diu-
sim in calicem ponant presbyteri nec vinum limpha-
tum teneant in altari. Constitutio huius.*

Retendentes quod sacri canones de commixti-
one aque cum vino in sacramento eucharistie
ut diuim in calicem immittantur deliberatione pro-
vida statuere. eadem auctoritate Monemus omnes
et singulos presbyteros civitatis et diocesis pre-
dictae et in eis degentes eisque et cuilibet ipsorum man-
damus sub excommunicationis pena districtius quate-
nus ad altare vinum limphatum siue aqua mixtum
portare aut deferri per alium pati non audeant si-
ne mandent Sed primo vinum in debita quantita-
te et successive aquam in minori quantitate quam sit vinum
iuxta canonica instituta per ipsos poni mandamus
in calicem. Cum de christi latere primo sanguis postea
aqua perfluxerint secundum evangelicam veritatem. In con-
trarium vero facientes ex nunc prout extunc excommuni-
cationis sententiam proferimus sententialiter in his
scriptis.

Quod in altari luminaria congrua teneantur in cele-

Bib. Arc. Genovese Paris.

d i

Oratione missarum Consti. lxiij.

Omnibus etiam omnes et singulos presbyteros ipsos ac eis et cuilibet eorum eadem auctoritate sub excommunicationis pena districte precipiendo mandamus quatenus dum per eos missarum tam veneranda solennia celebrantur lumina debita secundum quod tempus et facultates eorum exigunt teneant in altari. ut ex hoc fides et deuotio apud omnes augeantur in mentibus. In obmittentes autem excommunicationis in his scriptis sententiam promulgamus.

Quod trahentes clericos ad foras seculare sunt excommunicati.

Traudita presumptio usque adeo illicitis ausibus aditus patefecit ut clerici et laici ac alie persone quelibet clericos scienter criminaliter et civiliter ad iudicia publica pertrahunt: suo pontifice et iudice ordinario derelicto. quod et in preiudicium libertatis ecclesiastice prouenire dinoscitur et canonicis ac civilibus sanctionibus super hoc pie editis non modicum derogare. igitur super premissis providere volentes et presumptuosam voluntatem talium inquantum possumus refrenare de consensu nostri neapolitani capituli presenti constitutione statuimus et omnes et singulos tales trahentes clericos ut premittitur coram iudice seculari siue clerici fuerint siue laici utriusque sexus siue etiam religiosi aut alie persone quecumque monemus ut ulterius premissa vel aliquod premissorum facere

non attemptent per se vel per alios publice vel
occulte. Alioquin in ipsos et ipsorum quemlibet
predicta monitione premissa exnunc prout extunc
excoicationis sententiam ferimus in his scriptis.

*Contra mulieres que per earum negligentiam suffo-
cant infantes et quod non debeant tenere in lecto quo
usque venerint ad tertium annum.*

Sicut nos experientia docuit sunt nonnulli
in ciuitate neap. et potissime mulieres qui
infantes filios siue alios quos ipsis tenere incu-
bit in lectis in quibus nocte dieque dormientes qui
escunt secum retinent ex quo multos infantes op-
pressos fuisse cognouimus culpa seu negligentia
ipsorum ut predictum eos tenentium precedere. Su-
per quibus occurrere cupientes de consensu no-
stri capituli supradicti. sub pena excoicationis mo-
nemus omnes et singulos ciuitatis neap. supradictos
ut infantes filios siue alios ut premittitur usque ad
triennium in lectis ut premissum est secum non teneant sed in
cunabulis vel loco alio extra lectum quiescere faci-
ant.

*Constitutio contra presbyteros tenentes ultra septem
missas in ebdomada.*

Antonius angeli de neap. canonicus ecclesie nea-
politanae. decretorum doctor Reuerendissimi
in christo patris et domini domini Gasparis miseratione diui-
na Archiepiscopi neapolitani in spiritualibus vica-
rii generalis. Uniuersos et singulos christifideles pre-
sentis constitutionis serie visuros tam presentes quam venturos.

d. ii

Saluet ille qui nihil ignorat. Cū et sacram religi-
onem plantare et modis omnibus plantatam fo-
uere teneamur et ea que diue recta sūt nutrire ac
corrigere que profectū veritatis impediunt com-
missa nobis auctoritate vicariatus nostri officiū
salubriter curemus. Ne ab illo qui sedet ī trono
sanguis inferiorū nostris exquiratur manibus.
Sane quia ex constitutōne quondā bone memo-
rie Johānis presulis Neapolitani emanata que
incipit. Quia prout ad nostrū peruenit auditus.
Pleriq; sacerdotes etc. Nonnulla animarū ligamē-
ta ac pericula proueniunt et in futurū verisimili-
oziri possunt. Idcirco cū consilio voluntateq; be-
neplacito venerabilis Capituli neapolitani predi-
ctaz constitutionē cassamus: reuocamus: ānulla-
mus et irritamus: renunciam⁹ et haberi volum⁹
pro infecta. Itaq; secūdū eā nec in iudicio nec ex-
tra iudiciū valeat iudicari et hoc quantū ad exco-
municationē tantū. In alijs vero volumus affa-
tam cōstitutionē firmā esse sicut prius. Statuen-
tes et firmiter inhibentes vt nemo sacerdotū ci-
uitatis et diocesis neapol. ac cōmorantes in eis
valeat ac valeant deinceps retinere in beneficijs
nisi septē missas tantū vel infra et non vltra. Et si
quis ausu temerario transgressor huius nr̄e con-
stitutionis inuentus fuerit retinere vltra septem
missas prout superius est expressū. non solū pri-
uetur missa vel missis quā vel quas vltra septē
retinere presumpserit sed etiā puniat arbitrio su

perionis. Quia dignū ē enī vt quos dei timor a
malo non renocat saltim coherceat seueritas di
scipline. Et hanc nostraz constitutionē in libro cō
stitutionū dicte ecclesie neapolitane annotari: an
numerari: rediq; inscribi atq; annis singulis in
die quinte ferie maioris ebdomade ī dicta eccle
sia hora solita cū ibi populus confluērit ad diui
na publicari volumus ⁊ iubemus. Et vt hec ad
omniū ⁊ singulorū vtriusq; sexus noticiā deueni
ant ⁊ deuenire possint nemoq; verisimiliter pten
dere ac allegare ignorantiā valeat. Copiam dicte
constitutionis sigillo rotundo curie archiep̄alis
neapolitane quo in talibus vtimur impressione
munitam in valuis dicte neapolitane ecclesie affi
gendā fieri decernimus ⁊ mandamus affigi. Da
tū ⁊ actū Neapoli in choro dicte neapolitane ec
clesie. Anno dñi Millesimo quadringentesimo
quadragesimo. Die quinto mensis Januarij ter
tieindictionis pontificatus sanctissimi in xpo pa
tris ⁊ dñi nři dñi Eugenij diuina prouidentia pa
pe quarti anno nono.

*Constitutio q̄ quotidie fieri debeat collecta almi
patris Januarij exceptis diebus quibus ē inter
dictum ne fiat. ⁊ etia; q̄ eius festum cum ipsius
octauis sub duplici officio celebretur ⁊ q̄ semel ī
mense per totius anni circulum eius festum sub
duplici officio fiat ⁊ q̄ in missa dicatur Credo in
vnum deū tā in festo q̄ infra octauaz ⁊ in octauis
⁊ quotienscūq; eius festū contigerit celebrari.*

d iij

Antonius angeli & neapoli canonicus eccle
sie neapolitane decretorūq; doctor Reue
rendissimi in xpo patris & dñi dñi Casparis mise
ratione diuina archiep̃i neapolitani in spiritali
bus vicarius generalis. Sacrosācta romana ec
clesia piissima consideratione statuit vt crebris
decozent sollemnitatibus hi qui pro xpi noie cozo
nā martirii adepti sunt. cū sepissimis deprecatio
nibus apud dei altissimi filiū instare nō desinunt
pro nobis in hac miserie valle de gentibus inter
cedēdo. vt qui celestia pariter & terrena disponit
& affluenter supernorū dona nō deficit elargiri i
sua immarcessibili gloria supzemi iudicii die nos
collocet. Cū aut inter martyrum culmas glorio
sissimū antistite Januarius eximius miraculis ex
tremue decoratū nostrū sentiamus esse primū pa
tronū: huiusq; alme ciuitatis atq; eius ciuiū fa
uorabile defensorē. Qui velut stella matutina in
ter angelorū agmina irradiat. Et pro clero suoq;
populo affluenter deprecari ac effundere preces
non desinit. hesitari enim a nemine debet hāc ne
apolitanā ciuitatē eius clippeo sedulo protegiq;
muniri. Ideo eius letissimū festū omni veneratō
ne dignissimū cū ipsius duplici octaua sub dupli
ci festo cū cōsilio: volūtate beneplacitoq; venera
bilis capituli neapolitani decernimus: ordinam⁹
statuimus & mandamus perpetuis temporib⁹
fieri ac celebrari prout in nostra rubrica inferius
posita declarabit. Et vt xpi fideles ad tāte festiui

ratis solennitatē deuotissime cōfluant Omnib⁹
vere penitentibus ⁊ confessis ipsam ecclesiā feli
cissimi martyris Januarij visitatibus vl' vbicūq;
eius officiū contigerit celebrari auctoritate aplo
rū petri ⁊ pauli ac ipsius almi pōtificis Januarij
confisi quadraginta dies de iniunctis eis penitē
tijs misericorditer relaxamus. Adiciētes ⁊ firmi
ter statuentes qd quotidie debeat fieri collecta p̄
fati excelsi pontificis. illis dūtaxat exceptis die
busq; tēporibus quibus ab ecclesia ē interdictū
ne fiat principis aplozū collecta prout in breuia
rio cōtinet. Sed quia in sacro eloquio scriptū ē
qd is cui plus donat plus diligit Ideo statuendo
mandamus qd p̄dicti antistitis gratiosissimi p̄ to
tius anni circulū semel in mense eius festum sub
duplici officio debeat celebrari scilicet vigesima
quarta Januarij. quarta februarij. secūda martij
vicesima septima aprilis. prima dominica mensis
maij fiat festū eius sacratissime trāslationis. pri
ma iunij. decima quarta iulij. vicesima tertia Au
gusti. decima nona septembrijs celebratur officiū
elegantissimi eius martyrij de quo festo manda
mus fieri octauā sub duplici officio vt supra. sex
ta octobris. septima nouēbris. decima sexta decē
bris. Ita tamē qd si dictū officiū p̄dictis diebus
celebrari nō poterit aliquo festo duplici impedi
ente vcl dominica q̄ non potest cantari in alia se
quenti dominica p̄dictū festūz transserat in diem
immediate sequentē ⁊ si illa die nō poterit celebra

ri transierat in alia die quousque poterit celebrari
Mandamus etiam quod semper in missa eiusdem precio
sissimi presulis dici debeat symbolum id est Credo
in unum deum. quotienscunque predictum officium ut supra
dictum est celebrabitur. Volentes et etiam statuentes
quod omnes tam clerici quam religiosi religiosique monia
les ac sorores civitatis et diocesis Neapolitane
ac commorantes in eis cuiuscunque conditionis: or
dinis: dignitatis: gradus ac preeminentie existant
hec observare debeant. Et quia nil prodesset ha
milis humilibus si contemptus contumacibus
non obesset. Et quedam sunt culpe in quibus est
culpa relaxare vindictam Ideo omnes transgresso
res huius nostre constitutionis et infra scriptarum
rubricarum mulctari volumus et iubemus pena
vnius floreni auri camere domini archiepiscopi nea
politani applicandi et in utilitatem fabrice ecclesie
neapolitane convertendi. Et hec fiant ad laudem
et gloriam tanti militis celestis Januarii ut eius ora
tionibus qui in astris viget ibi felicem: hic longe
nam concedat vitam. Datum neapoli in choro maio
ris ecclesie neapolitane sub anno domini Millesimo
quadringentesimo quadagesimo. die vice
simooctavo mensis nouembrii quarte indictio
nis. Pontificatus sanctissimi in christo patris et domini
domini Eugenii divina providentia pape quarti anno
decimo.

*Sequitur rubrica supradicte constitu
tionis ad vesperas et matutinas.*

*N*ota quod infra octavam almi pontificis ianuarii

fit idem officiū qđ in die ⁊ fiunt quotidie nouem
lectiones sex de passione eius ⁊ tres de miracu
lis ipsius de festiuitatibus infra octauā occurrē
tibus nihil tunc agitur sed post octauā celebran
tur. festus autē sancti mathei celebretur eo die
quo cadit ⁊ nō fit cōmemoratio de octaua nisi in
secūdis vesp̄is tñ. De dominica infra octauā
occurrēti fit tantū cōmemoratio in vtrisq; vesp̄e
ris: matutio ⁊ missa **Historia Iudith** ponat̄ sequē
ti dominica. **Historia** vero **Ester** ponat̄ per eb
domadaz. Si vero post octauā dominica aliqua
non occurrerit tunc **historia Iudith ⁊ Ester** ponā
tur post octauaz patris Januarii vt melius vide
bitur celebren̄. Si vero festū beati ianuarii i do
minica venerit totum officium fit de festo cū cō
memorazione dominice ⁊ similiter fit in octaua i
dominica celebrāda in qua volumus duplex offi
cium celebrari. ⁊ tunc **historia Iudith ⁊ Ester** po
nāt̄ur secūda ⁊ tertia feria post octauā. Si vero
festū almi protectoris ianuarii occurrerit quinta
feria **historia Thobie** ponitur secunda feria post
octauā natiuitatis sacratissime marie virginis et
historia Iudith ⁊ Ester ponant̄ post octauaz pa
tris Januarii feria sexta ⁊ sabbato immediate se
quentibus: Post vero octauaz splendidissimi no
stri patris Januarii reassumitur officium glorio
sissime virginis marie. Notandum qđ si numer⁹
ebdomadarum fuerit vicesimus quintus tunc di
mittatur illa dominica que venerit in festo vel in

fra octauam nostri defensoris Januarii. Infra octauam almi patris Januarii quotidie sex lectiões leguntur de passione ipsius et tres de miraculis eiusdem. Data per eundem Antonium angeli de neapoli vicarium ut supra.

Sequitur Rubrica misse excelsi patris nostri Januarii.

Notandum quod infra octauam almi patris Januarii fit idem officium quod in die. De festiuitatibus autem occurrentibus nihil tunc agitur sed post octauam celebrantur. Festum vero beati mathei apostoli et euangeliste fit eo die quo cadit. et quotidie dicitur Credo. vltima die octaue fiat officium duplex sicut in prima die festi. Data ut supra.

Excommunicatio contra choreantes seu conuiuia facientes in ecclesiis.

Quoniam anone docente instruimur domus domini in cultu diuino cum debita ueneratione seruare. Ad ecclesias namque humilis et deuotus debet esse ingressus et in eis quieta conuersatio deo grata. In ipsis siquidem non solum instruitur sed etiam reficitur populus qui ibi conuenit ad diuina. Exquo in locis eisdem cessare debent varia et multo fortius feda et prophana colloquia: confabulationes que libet et quecumque alia que diuinum possunt turbare officium: aut oculos diuine offendere maiestatis. ne ubi peccatorum est uenia postulanda ibi peccandi detur occasio aut deprehendantur peccata con-

mitti. Ad quorū omniū obseruationē xpianū po-
pulum qui ad ipsas conuenit ex mero nobis pa-
storali officio iducere cogimur ⁊ modis omnib⁹
coartare. Sane diebus nō longe preteritis in ci-
uitate neapol' abusio quedam inualuit vt in eccle-
sijs in quibus attendi debent intētis precordijs
sacra solennia choree fiunt atq; cōiunia: introdu-
cuntur equi: aliq; actus noxi ⁊ detestabiles ex-
ercentur. Super quibus volentes omnē materi-
am amputare de consensu nostri neapolitani ca-
pituli Statuimus ac monemus omnes ⁊ singu-
los mares ⁊ feminas ciuitatis ⁊ diocesis neapo-
litane ⁊ degentes in eis cuiuscunq; status seu cō-
ditionis existant vt in ecclesijs ipsis aut ipsarum
aliqua choreas aut conuiuia non faciant. equos
non introducant vl' ipsos intrare permittant aut
per se vel alios ex causa quacunq; teneant. Lau-
sa offerendi eisdem pro funere seu representatō-
nis alicui faciende de nostra licētia dumtaxat ex-
cepta. Alioquin in ipsos ⁊ ipsorū quēlibet excōi-
cationis sententiam ferimus in his scriptis.

Impressum Neapoli per Franciscū de Tuppo.
Anno a natiuitate. M. cccc. lxxviii. Die vltima
mensis februarij.

Handwritten text in a cursive script, likely a historical document or letter. The text is arranged in approximately 15 lines across the upper half of the page. The ink is dark and the script is dense.

Handwritten text in a cursive script, likely a historical document or letter. The text is arranged in approximately 2 lines across the middle of the page.

De sunt festiuitates que ab omnibus xpifide-
bus ex precepto obseruari debent.
Imprimis omnes dies dominicales.

Januarius

- i Circumcisio domini nostri iesu xpi
- vi Epiphania domini
- xvii Antonij abbatis de consuetudine
- xxv Conuersio sancti pauli deuotionis

februarius

- ii Purificatio gloriosissime virginis marie
- xxii Cathedra sancti petri festu deuotionis
- xxiii Vigilia
- xxiiii Matthe apostoli

Martius

- xii Sancti gregorz deuotionis
- xxv Annunciationis gloriosissime vir. marie.

Aprilis

- xxiii Sancti georgij deuotionis
- xxv Sancti marci euangeliste Letanie
- xxx Seuerii epi neapolitani excōicationis

Maius

- i Apostoloru philippi z iacobi
- iii Inuentio sancte crucis
- viii Apparitio michaelis archan. se. deuotiōis
- xvii Restitute neapolitane excōmunicationis
- xxiii Eufrebii epi z conf. excōmunicationis

Iunius

- xi Sancti barnabe apostoli se. deuotionis

xxiii Vigilia
xxiiii Natiuitas sancti iohannis baptiste

xxviii Vigilia
xxix Apostolorū petri et pauli

Julius

ii Visitatio gloriosissime vir. ma. festū deuot.

xv Athenasii epī et conf. excommunicationis

xxii Marie magdalene festū deuotionis

xxviii Vigilia

xxv Jacobi apostoli

Augustus

iii Aspren epī et conf. excommunicationis

v festū iuiis et dominici festum deuotionis

vi Transfiguratio saluatoris

viii Vigilia

x Laurentii martyris

xiii Vigilia

xv Assumptionis gloriosissime virginis marie

xxviii Vigilia

xxv Bartholomei apostoli

xxviii Sancti augustini festum deuotionis

September

viii Natiuitas gloriosissime virginis marie

xiii Exaltatio sancte crucis de consuetudine

xviii Ianuarii epī et martyris excommunicationis

xx Vigilia

xxi Mathei apostoli et euangeliste

xxix Dedicatio michaelis archangeli

xxx Hieronymi deuotionis

October

- iiii Francisci confessoris
xviii Luce euangeliste festum deuotionis
xxvii Vigilia
xxviii Apostolorum Simonis et iude
xxxi Vigilia

November

- i festum omnium sanctorum
viii Agrippini epi et conf. excommunicationis
xi Martini episcopi et confessoris
xxv Sancte Catherine festum deuotionis
xxix Vigilia
xxx Andree apostoli

December

- vi Nicolai epi et confessoris festum deuotionis
vii Sancti Ambrosii festum deuotionis
viii Conceptio gloriosissime virginis marie
xiii Lucie festum deuotionis
xiiii Anelli confessoris neapolitani excōic.
xx Vigilia
xxi Thome apostoli
xxiii Vigilia
xxv Natiuitas domini nostri iesu xpi
xxvi Sancti stephani proto martiris
xxvii Johannis apostoli et euangeliste
xxviii Innocentium
xxxi Siluestri pape

Hec sunt festa mobilia

Dies iouis sancta donec sit finitum officium maioris ecclesie.

Dies veneris sancta

Sabbatum sanctum donec sit finitum officium

Dies resurrectionis domini nostri iesu xpi cum duobus sequentibus

Ascensio domini nostri iesu christi

Triginta

Dies penthecostes cum duobus sequentibus

Festus gloriosissimi corporis domini nostri iesu xpi.

Ista sunt quatuor tempora que debent ieiunari.

Imprimis feria iiii. vi. et sabbato post cineres

Item feria iiii. vi. et sabbato post festum penthecoste

Item feria iiii. vi. et sabbato post festum exaltationis sancte crucis.

Item feria iiii. vi. et sabbato post festum sancte lucie

Nuptie.

Coniugium prohibet aduentus o stella relaxat

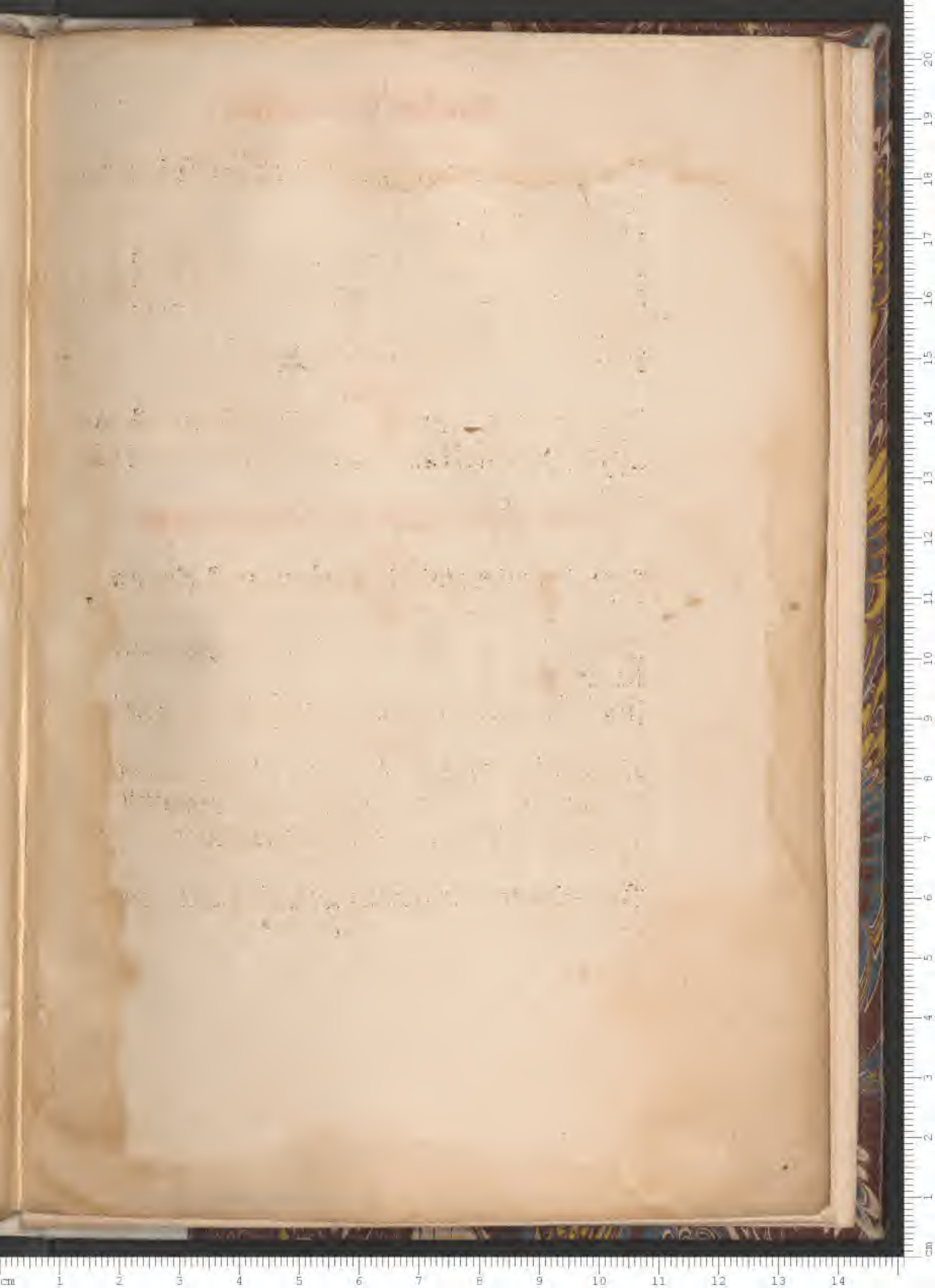
Septuagesima vetat octava pasce remittit

Rogationes negat concedit trina potestas

Rogationes celebrantur tres dies ante ascensionem domini.

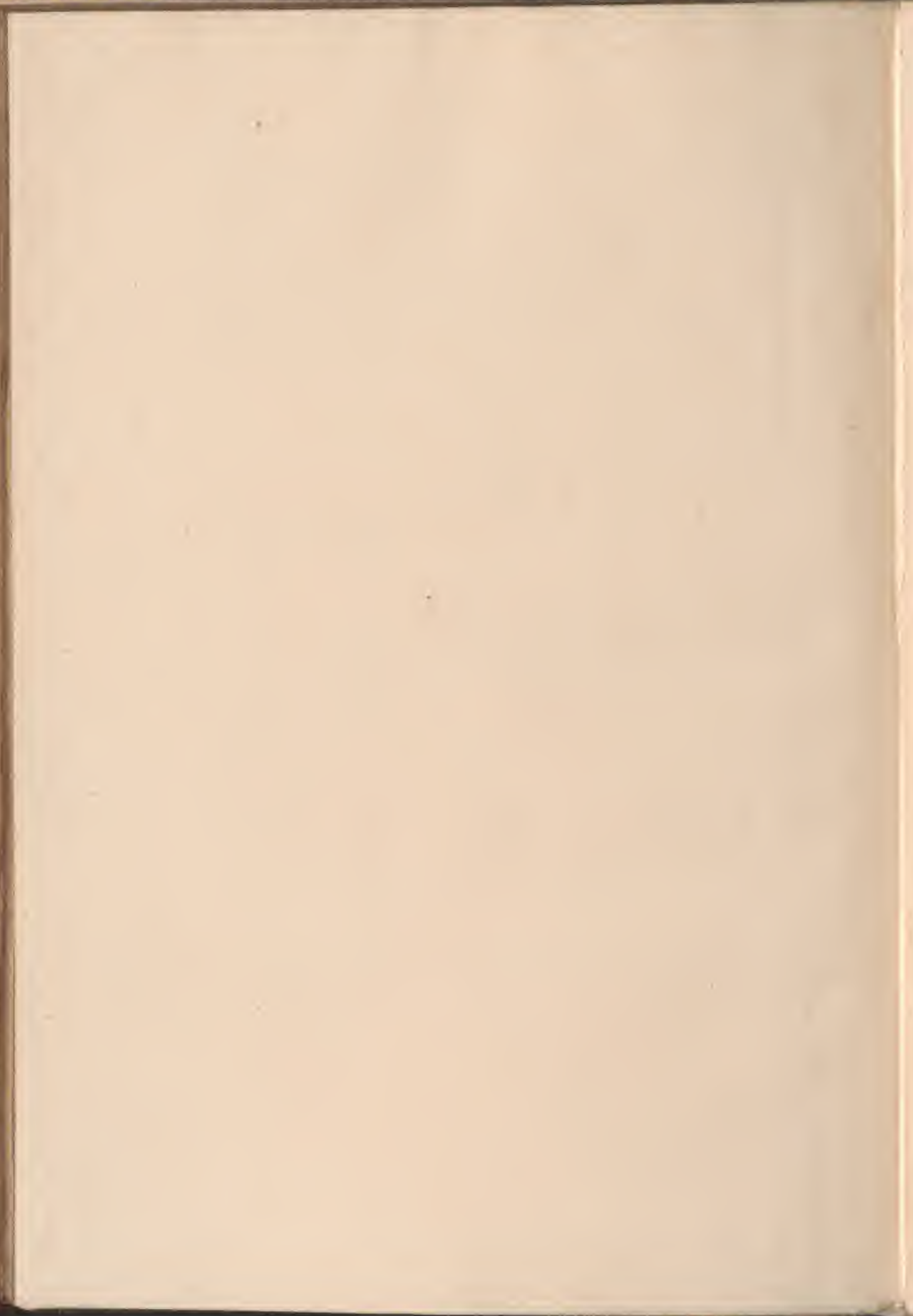
cm
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20

cm
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15

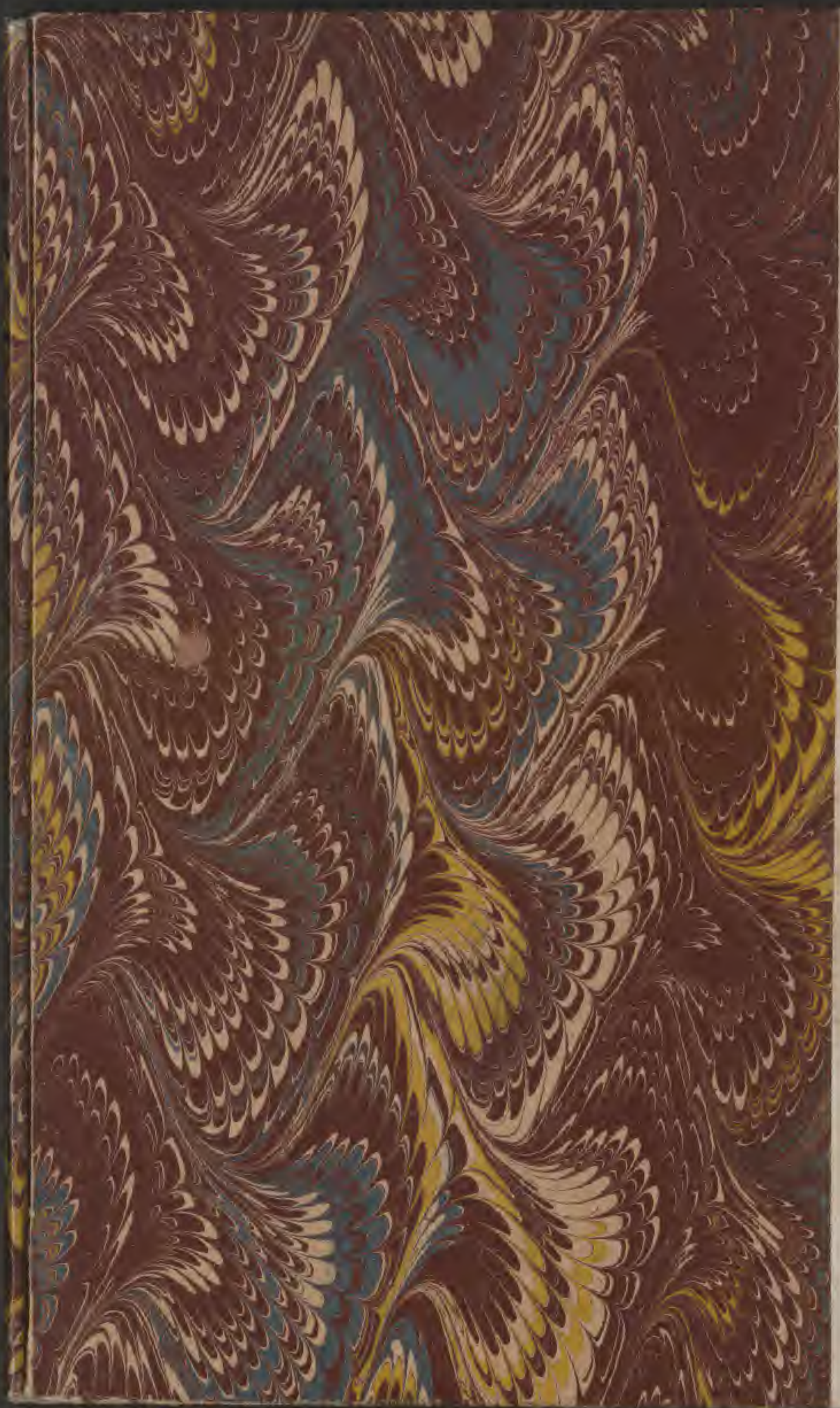

cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15